

Slutrapport

Återrapportering av ekonomiskt stöd till lokalt brottsförebyggande projekt

Det sker mycket brottsförebyggande arbete runtom i landet, både som projekt och i den löpande verksamheten. Några av dessa insatser har kunnat genomföras med hjälp av ekonomiskt stöd från Brottsförebyggande rådet (Brå). Arbetet dokumenteras och efter insatsen lämnas en slutrapport till Brå.

Erfarenheterna från de olika projekten är många gånger intressanta för andra som arbetar med brottsförebyggande arbete och därför publicerar Brå ett urval av rapporterna på myndighetens webbplats.

För sakuppgifter och slutsatser står respektive författare eller organisation.

Fler rapporter finns att ladda ner på www.bra.se/lokaltarbete

2015

Utvärdering av rePULSE i Grästorps kommun

Jennie Ryding
University West
6/30/2015

Sammanfattning

Föreliggande rapport innehåller en beskrivning och utvärdering av den insats som gjorts i Grästorps kommun avseende rePULSE-metoden. rePULSE är en metod som kan användas vid arbete med barn med bristande impuls kontroll. För att kunna stötta barn med en bristande impuls kontroll infördes insatsen med rePULSE-metoden på tre skolor i Grästorps kommun. Rapporten beskriver insatsen som har involverat både barn, föräldrar och pedagoger vilka i sin tur har fått besvara en enkät både före och efter insatsens genomförande. Dessa enkäter har handlat om inställning till och utvärdering av metoden, frågor kring aggression och andra typer av beteenden samt frågor om hur barnet har det och hur det känner i fråga om olika avseenden. Rapporten syftar till att besvara frågan vad rePULSE är, hur det används samt vilken inverkan det har haft på de deltagande barnen från de aktuella skolorna. Efter att den inskickade ansökan till BRÅ skapad av socialchefen, skolchefen samt samordnare Mattias Ymefors från Team Agera i Grästorps kommun beviljats kom föreliggande utvärdering att ske i samarbete med Högskolan Väst, institutionen för Individ och Samhälle. Materialet som använts för denna utvärdering har skapats och samlats in av Team Agera genom Mattias Ymefors. Bearbetning av insamlat material samt författande av rapporten har gjorts av Högskolan Väst på beställning av Team Agera.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	2
Vad är rePULSE och hur fungerar det?	5
Uppföljningens syfte och genomförande	8
Syfte.....	8
Deltagare	9
Insamlade enkäter	9
Barnens kön, ålder, syskon och boende	10
Föräldrarnas kön, ålder och sysselsättning	11
Pedagogerna.....	12
Tillvägagångssätt	13
Enkäter	13
Bearbetning av material	17
Etiska riktlinjer.....	19
Resultat.....	20
Kontakt och relation	20
Hur barnen kom i kontakt med rePULSE	20
Pedagogernas relation till föräldrarna	21
Inställning till rePULSE– före påbörjad kurs	22
Utvärdering av rePULSE – efter avslutad kurs.....	22
Mobbing	23
Aggression, nedstämdhet, handlingsförmåga och lättirritation	25
Barn	25
Föräldrar	25
Pedagoger.....	26
Samband mellan barnens olika beteenden och sinnesstämning – Före rePULSE	26
Samband mellan tankar om aggression och andra beteenden.....	26
Samband mellan ett aggressivt beteende och andra faktorer hos barnen.....	27
Kan olika sinnesstämningar ha ett samband med aggressivitet?	27
Samband mellan barnens olika beteenden och sinnesstämning – Efter rePULSE	31
Avvikande samband i jämförelse med pre-enkäterna	31
Fortsatta samband även efter insatsens genomförande	32
Diskussion	37
Resultat.....	37

Undersökningens begränsningar.....	40
Rekommendationer för framtiden.....	41
Referenser	44
Bilagor.....	44
Enkätfrågornas uppdelning i faktorer	46

Personalen på de lokala skolorna Lunnevi-, Backen- samt Centralskolan i Grästorp, upplevde att de behövde nya och mer effektiva verktyg att använda som en tidig insats. Verktyg för att hjälpa elever vilka har problem med att styra sina impulser och kontrollera sitt beteende, både mer inåtvända och utåtvända beteenden. En ansökan till BRÅ (Brottsförebyggande rådet) om ekonomiskt stöd för att genomföra en utvärdering av rePULSE-metoden beviljades och dessa tre skolor kunde sedan implementera rePULSE-metoden och genomföra denna utvärdering. Personer som möter barn och ungdomar i riskmiljö utbildades till instruktörer för att skolorna på så sätt kunde garantera eleverna att det fanns en instruktör nära till hands på varje skola. Totalt utbildades 9 instruktörer. Lärare, specialpedagoger, speciallärare och fritidspersonal som i sitt dagliga arbete möter dessa barn/ungdomar hjälper på så sätt till i att stärka upp det redan befintliga arbetet med rePULSE-kurser som sker i regi av kuratorn. De 9 instruktörerna gick en utbildning i december 2012 och startade sedan upp arbetet med eleverna i januari 2013. Samordning av aktiviteterna har skett på en veckobasis genom elevhälsomöten där trygghetsteamet och rektorer funnits representerade.

Vad är rePULSE och hur fungerar det?

rePULSE-metoden är en kurs om 10 träffar, där man med deltagaren till exempel pratar om impuls kontroll, social färdighetsinlärning och moraluppfattning. En del barn/ungdomar har bristande impuls kontroll, något som i sin tur kan få sitt utlopp i skolmiljön. Genom rePULSE-metoden kan dessa individer lära sig att styra sina impulser på ett bättre sätt, och de individer som har svårt att hävda sig kan stärkas för att bli bättre på att säga ifrån och få ett bättre självförtroende. Barn/ungdomar som mobbar, och som ofta har bristande impuls kontroll i kombination med outvecklade sociala färdigheter, får stöd och verktyg för att hantera sina impulser och får även hjälp med moralutvecklingen samt att arbeta med sociala färdigheter. Genom utbildning av fler instruktörer i rePULSE-metoden, kan metoden spridas inom skolorna och på så sätt fånga upp barn i olika åldrar och problem relaterade till bristande impuls kontroll kan förebyggas och reduceras. Genom att vuxna inom skolan skapar en god relation till barnen och ungdomarna kan dessa lättare motiveras att gå kursen, något som inom skolan ses som en framgångsfaktor för förebyggande av problem kopplade till impuls kontroll. Skolan kan i jämförelse med det egna hemmet, socialtjänsten eller andra instanser ha bättre möjlighet att motivera ungdomarna. Därför är det viktigt att skolan har verktyg och resurser för att kunna hjälpa och stötta dessa ungdomar. En annan möjlighet med rePULSE-metoden är att erbjuda den till föräldrar med bristande impuls kontroll, då de många gånger kan ses som förebilder för sina barn.

Bakom rePULSE-metoden står Gunilla Dobrin. Metoden hjälper barn/ungdomar (och vuxna) att få med sig kunskap kring hur våra tankar påverkar hur vi känner oss och hur vi beter oss, hur våra känslor påverkar oss och hur de vägleder oss i livet samt förväntat beteende på oss som individer från andra människor i olika sammanhang (Grästorps kommun). Gunilla Dobrin har under många år arbetat terapeutiskt med barn, ungdomar och vuxna med impulsstyrda beteenden (<http://www.repulse.se/verksamhet-2/gunilla-dobrin>). rePULSE är utvecklat i samarbete med barn och ungdomar och finns både som "öppna" utbildningar och

uppdraagsutbildningar. Arbetsmetoden kan användas på deltagare från 4 år och uppåt. Metoden är lätt att ta till sig och vänder sig till förskolor, skolor, socialtjänst, BUP, institutioner, behandlingsenheter och till alla andra som är intresserade. Metoden vänder sig till personer med svårigheter att kontrollera sina impulser (<http://www.repulse.se/verksamhet-2>).

Brist på impuls kontroll kan visa sig på olika sätt. Ett aggressivt och eller antisocialt beteende kan exempelvis vara ett resultat av brist på impuls kontroll (Halperin, Newcorn, Matier, Bedi, Hall & Sharma, 1995; Juni, 2010). Låg grad av impuls kontroll kan medföra en låg tolerans för frustration och personer med svårigheter att kontrollera sina impulser har ofta socialt främjande värderingar och en förmåga att i efterhand omvärdera deras missgärningar. Dessa personer visar ofta prov på en i grund och botten låg stimuleringströskel vilket orsakar impulsivitet (Juni, 2010). För att kunna fungera på ett bra sätt i samhället och i samspelet med andra människor kan en del människor behöva hjälp med att kontrollera sina impulser och då kan rePULSE-metoden vara ett alternativ till hjälp. Genom metoden kan den som har problem med impuls kontroll få en konkret och strukturerad träning som kan leda till en förbättring av de vardagliga situationerna (<http://www.repulse.se/repulse-metoden-3>). rePULSE vänder sig till människor i alla olika åldrar och erbjuder ett arbetssätt med konkreta mål för att deltagaren bättre ska kunna styra och kontrollera sina impulser. Genom träning i samverkan mellan tankar, känslor och beteenden får deltagaren hjälp i att kunna gå från ett okontrollerat destruktivt beteende till ett mer genomtänkt och kontrollerat agerande. Genom användningen av ett kognitivt synsätt erbjuds deltagaren kunskap och möjlighet i hantering av sina impulser på ett nytt sätt. Metoden ger båda sidor av det som krävs för att kunna bygga en tvåsidig väg för kommunikation och respekt. Utifrån uppbyggandet av hörnstenarna TANKE – KÄNSLA – BETEENDE kan metoden hjälpa, och visa, deltagarna hur de själva kan styra sina impulser (<http://www.repulse.se/repulse-metoden-3>).

Hörnstenen "TANKE" innebär att syna det egna tankemönstret och deltagarna får hjälp i att ifrågasätta egna tankar och därmed också tanke fällor vilka kan styra det impulsiva beteendet. Genom hörnstenen "KÄNSLA" undersöks de känslor som skapats genom tanke fällorna och de reaktioner som har utlösts. Hörnstenen "BETEENDE" innebär sökandet efter nya sätt att hantera känslor på som kan medföra ett mer konstruktivt agerande i olika situationer (<http://www.repulse.se/repulse-metoden-3>). Metoden innehåller 10 olika kapitel vilka också går igenom under 10 träffar; *Information och sociala färdigheter, Intervju, Triggare, Vad händer i kroppen?, Ta kontroll, Behåll kontrollen, Personliga konsekvenser, Konsekvenser för andra, Välj beteende samt Utvärdering* och finns redogjorda för i en arbetsbok vilken används under metodens gång (rePULSE). Vid varje träff analyseras konkreta händelser och beteendemönster som förekommit och varje händelse undersöks även gemensamt. Den person som "assisterar" barnet/ungdomen vid varje träff ställer detaljerade frågor, utmanar deltagaren till att uttrycka tankar och känslor och försöker undvika generaliseringar hos deltagaren såsom exempelvis "allt känns så fel" eller "alla hatar mig" (rePULSE). Vid varje träff diskuteras grundläggande kunskaper kring hur kroppen reagerar och fungerar när starka känslor överväldigar en som person. Målet med varje träff är också att utforska och bemästra en social färdighet. De sociala färdigheterna delas upp i tre kategorier; "Grundläggande färdigheter", "Avancerade färdigheter" samt "Att hantera känslor". Exempel på grundläggande färdigheter är lyssna, hålla i gång ett samtal, säga tack och ge en komplimang.

Avancerade färdigheter kan exempelvis vara be om hjälp, följa instruktioner och be om ursäkt. Kategorin "Att hantera känslor" innehåller förmågor som att uttrycka känslor, förstå hur andra känner, hantera rädsla samt förmåga att tala om att du tycker om någon/något för att nämna några (rePULSE).

Genom att barnet/ungdomen får lära sig hur tankar, känslor och beteenden är kopplade till varandra kan motivation och vilja till förändring initieras. Eftersom rePULSE skraddarsys utifrån varje deltagares behov kan varje hörnsten innehålla olika nyanser och skillnader (<http://www.repulse.se/repulse-metoden-3>). Metoden innebär också samarbetsträning på hög nivå då deltagaren tillsammans med en annan person utforskar tanke fällor och känslomässiga reaktioner som styr beteendet hos den specifika deltagaren. Eftersom det är viktigt med både förståelse och kunskap om rePULSE och dess arbetsmetodik krävs utbildning för att kunna arbeta med metoden (<http://www.repulse.se/repulse-metoden-3>).

rePULSE-metoden har visat sig vara en bra metod utifrån de utvärderingar som rePULSE själva har gjort med de barn och ungdomar som deltagit. En stor mängd av de svarande deltagarna menar att de har haft nytta av metoden, att de kommer ha nytta av den i framtiden och att de kan rekommendera den till andra barn och ungdomar (<http://www.repulse.se/repulse-metoden-3/referenser/utvarderingar>). Metoden har dock tidigare främst erbjudits till barn och ungdomar inom barn och ungdomspsykiatri (BUP), Socialtjänsten och endast i vissa fall inom skolan. Detta kan ses som problematiskt då det därför inte har kunnat erbjudas till alla barn/ungdomar som behöver denna typ av hjälp. Det är en lång process att erhålla hjälp via exempelvis BUP och Socialtjänsten och metoden har främst använts som en specialinsats för specifika barn vilket krävt ansökning och behovsprövning, något som tar lång tid (Grästorps kommun). Genom att kunna erbjuda metoden i skolan blir det lättare att "fånga upp" de individer som inte har motivation eller "vågar" söka hjälp för sina problem hos exempelvis Socialtjänsten eller BUP. Dessa barn/ungdomar kan istället få hjälp direkt i sin skolmiljö, av personer som de redan känner och förhoppningsvis känner tillit för. Impulsivitet och sensations-sökande kan leda till ett mer våldsamt beteende i ungdomen med kriminalitet som följd, och studier har också visat att impuls kontroll och sensationssökning kan förutspå brottsligt beteende (Peach & Gaultny, 2013). Att tillhandahålla tidiga insatser innan beteendet är för starkt och när individen fortfarande är motiverad till förändring kan leda till en minskad risk att hamna i utanförskap och i ungdomskriminalitet (Grästorps kommun). Riskbeteenden är också en typ av beteende som kan relateras till hantering av olika känslor och beteenden. Ett risktagande beteende har att göra med beslutsfattande med en osäker utgång, den kan antingen vara positiv eller negativ och handlar om att balansera den eventuella skadan eller faran med den eventuella belöningen eller resultatet som det aktuella risktagandet kan ge individen i fråga. Forskning visar att ett risktagande beteende påverkas av negativa känslotillstånd så som till exempel ilska, rädsla eller avsky (Reynolds, Schreiber, Geisel, MacPherson, Ernst & Lejuez, 2013). Reynolds et al. (2013) menar vidare att det kan vara så att under stressade situationer, värvas kognitiva resurser i syfte att reglera känslor. Detta leder dock till att de hämmande processer som normalt förhindrar risktagande avleds, vilket i sin tur resulterar i ett ökat risktagande. Det tycks därför som att det kan vara bra att försöka hjälpa ungdomar med ett risktagande beteende och bristande impuls kontroll i ett tidigt skede, för att försöka undvika att de hamnar i ett mer problematiskt eller omfattande beteende. Skolan

ses i denna utvärdering som en arena med goda möjligheter att motivera eleverna att ta emot hjälp denna typ av hjälp, samtidigt som det kan göras i ett tidigt stadie. Att implementera metoden i skolan kan leda till en kontinuitet och långsiktighet bland både personal och elever. Förhoppningsvis kan utvärderingen vara ett led i ett nytt sätt att hjälpa barn och ungdomar på och som även andra kommuner kan ta efter och implementera (Grästorps kommun).

De barn som deltog i utvärderingen gjorde det främst för att deras föräldrar alternativt Elevhälsan ansåg att de borde göra det. Varje barn fick en egen handledare vilken blev deras kontaktperson och som de också genomförde rePULSE-kursen med. Målet var att varje deltagare skulle genomgå 10 träffar, dock var det inte alla som gjorde det utan antalet träffar varierade från mellan 2 och 10 stycken. Målet var att varje deltagare skulle ha 1 träff per vecka men även detta kunde variera mellan deltagarna. Varje träff varade i 45 minuter till 1 timme och deltagarna fick även med sig läxor att göra mellan varje träff. Läxorna var i form av en rapport som skulle författas enskilt av varje deltagare. De nio utbildade instruktörerna arbetade med eleverna under undersökningens gång. Majoriteten av de personer som genomförde rePULSE-samtalen var dock medlemmar från Team Agera (den utökade elevhälsan, kuratorer). Team Agera är ett samarbete mellan skola och socialtjänst i Grästorps kommun och består av flera personer med erfarenhet från både skola och socialt arbete.

De delaktiga pedagogerna var personal som fick ett utökat uppdrag i att stödja eleverna inom den befintliga verksamheten. Elevhälsoteamet, bestående av rektor, kurator, skolsköterska, specialpedagog, speciallärare (för de äldre eleverna) samt vid vissa tillfällen även psykolog och läkare, ansvarade för själva styrningen av metoden. Denna grupp träffades varje vecka för att dela ut samt utvärdera insatser i klasser eller för enskilda elever.

Uppföljningens syfte och genomförande

Syfte

Denna utvärdering syftade till att ge mer kunskap kring effektiviteten av tidiga insatser för kontroll av impuls kontroll. Förhoppningen med satsningen var att framöver kunna erbjuda rePULSE-metoden till barn som är i behov av det och att erbjuda den i tidigare stadier än vad som förut gjorts, det vill säga innan problemen har utvecklats i allt för omfattande grad.

Målet var att undersöka vilken skillnad rePULSE-metoden kan ha i fråga om barnens beteende. För att undersöka detta deltog barn vilka själva utsatts för eller utsätter andra barn för ett utåtagerande beteende. Även barn med ett mer inåt agerande beteende inbjöds till att delta i metoden. Det var även av intresse att undersöka upplevelsen av en eventuell förändring hos de deltagande grupperna; elever, föräldrar och pedagoger, som ett resultat av metoden.

Specifika frågeställningar som behandlades var:

- Går det att peka på en förändring i beteende och sinnesstämning hos de deltagande barnen efter genomförandet av rePULSE-metoden? (På gruppnivå).

- Om så är fallet, ser även föräldrar och pedagoger denna förändring? Det vill säga är det en tydlig förändring som upplevs av fler än bara barnet?
- Vilka samband kan ses mellan olika typer av aggressivt beteende och olika sinnesstämningar? Går det att se en skillnad bland dessa samband vid jämförelse de enkäter som samlades in innan och de som samlades in efter metodens genomförande?
- Går det att se en förändring i beteende kopplat till mobbing som ett resultat av genomförd metod med barnet som både offer och förövare? Om det går, går det i sådana fall att se i flera av de deltagande grupperna (barn/föräldrar/pedagoger)?

Deltagare

Deltagarna var barn som av personal (Elevhälsan, rektor, lärare), föräldrar eller individen själv upplevde att de behövde hjälp med ett antingen utåtagerande eller inåt agerande beteende. Föräldrarna till dessa barn samt respektive barns närmaste kontakt på deras skola deltog också i utvärdering. Utvärderingen har alltså tre grupper av deltagare; barn, föräldrar och pedagoger.

De deltagande barnen var mellan 7 och 17 år gamla och kom från skolorna Lunnevi-, Backen- samt Centralskolan i Grästorps kommun. Föräldrar med barn i årskurs 4-9 informerades om undersökningen på ett föräldramöte samt genom en artikel i NLT, Nya Lidköpings Tidningen. Efter detta tog de föräldrar som önskade att deras barn skulle delta kontakt med de för undersökningen ansvariga personer. I ärenden med elever där det förekommit mobbing erbjöds kursen som en del i arbetet mot mobbing. Information om rePULSE gavs också på elevhälsomötena för åk 4-9 samt F-3 där ärenden kring barn som var ledsna, arga eller stökiga diskuterades med rektorerna. I vissa fall rekryterades elever till utvärderingen via möten mellan skolpersonal och aktuella föräldrar, till exempel om mötet föräldrar och skolpersonal emellan skedde med anledning av visst problematiskt beteende hos barnet. Lärare med elever med ett utåtagerande beteende rekommenderades att fråga elevens förälder om deltagande i metoden, alternativt bjuda in till ett möte där de berättade mer om rePULSE-metoden. I vissa fall var det barnet självt som till någon personal på skolan uttryckte en önskan om att delta i metoden. I dessa fall kontaktades elevens föräldrar för samtycke. Även Team Ageras Facebook-sida användes för rekrytering av deltagare till undersökningen. De som deltog i utvärderingen fick ingen ersättning, varken barn, föräldrar eller pedagoger, men de fick uppskattning och bekräftelse från respektive skola.

Bakgrundsinformation om undersökningens deltagare ges nedan. Exempel på bakgrundsinformation är hur många enkäter som samlades in, ålder på barn och föräldrar vid insatsens start, kön, antal syskon och annan information som kan vara intressant. Bakgrundsinformationen samlades in från barn, föräldrar och pedagoger före genomförandet av rePULSE.

Insamlade enkäter

Elever, föräldrar och pedagoger fick svara på en enkät vid två olika tillfällen; en pre-enkät och en post-enkät. Av de barn som deltog var det 34 som svarade på den enkät som de fick före

rePULSE-metodens start. Bland föräldrarna var det 20 som svarade på pre-enkäten och bland pedagogerna var det 23 stycken. Enkäten som tilldelades alla tre grupper efter att metoden hade avslutats (post-enkäten) genererade 21 svar hos barnen, 9 svar hos föräldrarna och 15 svar hos pedagogerna. I ingen grupp (barn/föräldrar/pedagoger) samlades alla enkäter in, varken före eller efter metodens genomförande. Det var bara för fyra av de deltagande barnen som både pre-, och postenkäter samlades in för både barn, förälder och pedagog. Som tabellen nedan visar var det relativt låg svarsfrekvens i alla grupper förutom bland barnens pre-enkäter.

Tabell 1. *Insamlade enkäter i antal före och efter metodens genomförande.*

Grupp	Insamlade enkäter (pre-enkät)	Insamlade enkäter (post-enkät)
Barn	34 (av 37)	21 (av 37)
Föräldrar	20 (av 37)	9 (av 37)
Pedagoger	23 (av 37)	15 (av 37)
	Totalt: 77 (av 111)	Totalt: 45 (av 111)

Barnens kön, ålder, syskon och boende

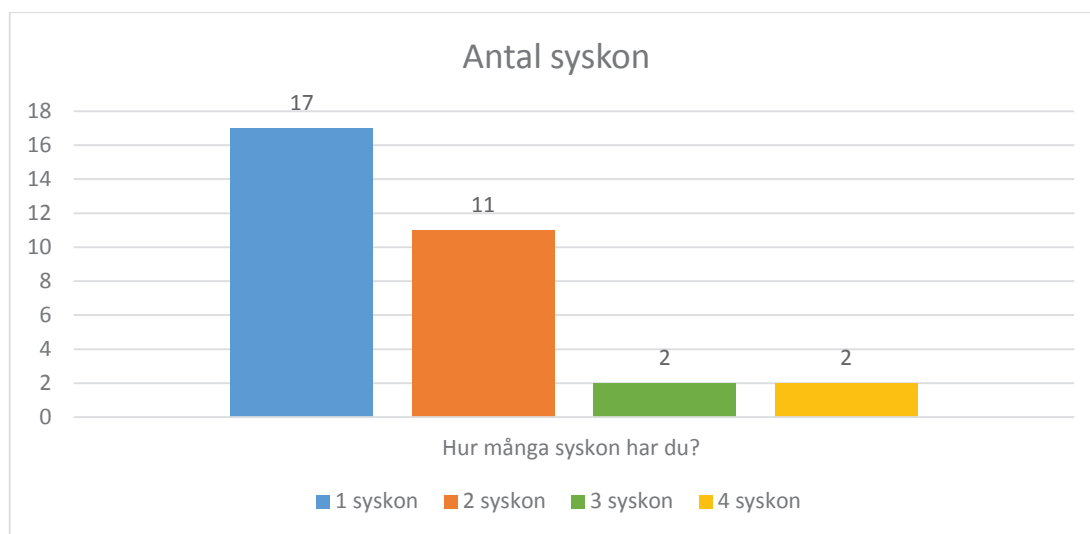
Totalt deltog 43 elever med en fördelning av 27 pojkar och 16 flickor. Deltagarna var födda mellan åren 1997 till 2006. Från 6 av deltagarna erhöles inga enkäter, vare sig från barnet, föräldrar eller pedagog vilket resulterade i totalt 37 deltagare från vilka enkäter lämnades in från alla eller någon/några av grupperna. Bland de 34 deltagande barnen som svarade på pre-enkäten, var 18 av dem pojkar och resterande flickor. Dessa barn var i åldern 7-17 år med en majoritet av elvaåringar.

Tabell 2. *Åldersfördelning på deltagande barn (vid insatsens start).*

Ålder	7 år	8 år	9 år	10 år	11 år	12 år	14 år	15 år	17 år
Antal	1	5	3	7	10	2	3	2	1

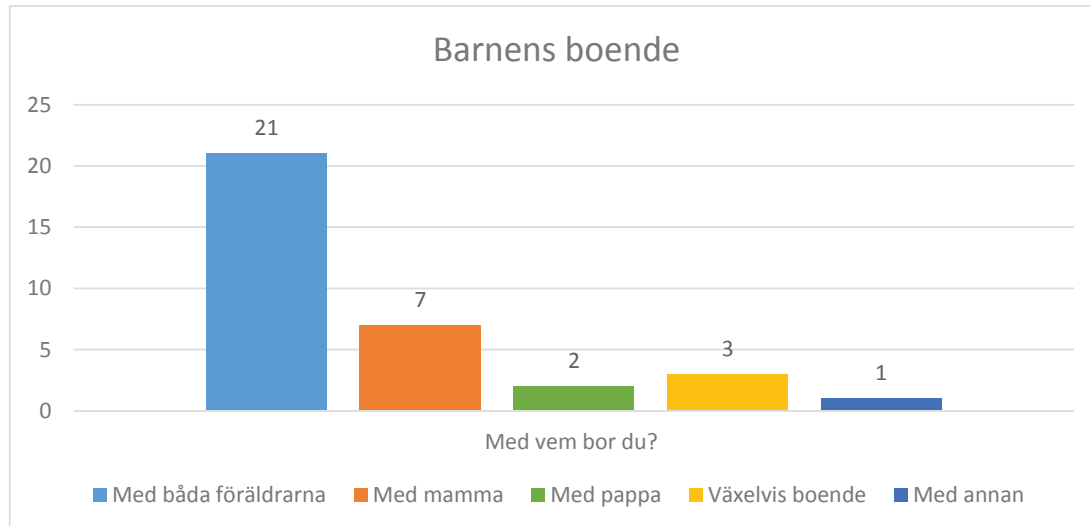
Deltagande barn tillfrågades hur många syskon de hade på vilket 17 svarade att de hade 1 syskon, ytterligare 11 svarade att de hade 2 syskon, 2 barn svarade att de hade 3 syskon vilket även 2 gjorde för 4 syskon.

Diagram 1. Deltagande barns antal syskon (vid insatsens start).

Barnen tillfrågades även hur de bodde, det vill säga med vem av föräldrarna, med båda eller hos någon annan. Av de 34 barnen svarade 21 att de bodde med båda sina föräldrar, 7 bodde endast hos sin mamma medan 2 endast hos sin pappa. Växelvis boende fanns hos 3 av de svarande barnen och ett barn angav att de bodde hos annan person.

Diagram 2. Barnens boende i antal (vid insatsens start).

Föräldrarnas kön, ålder och sysselsättning

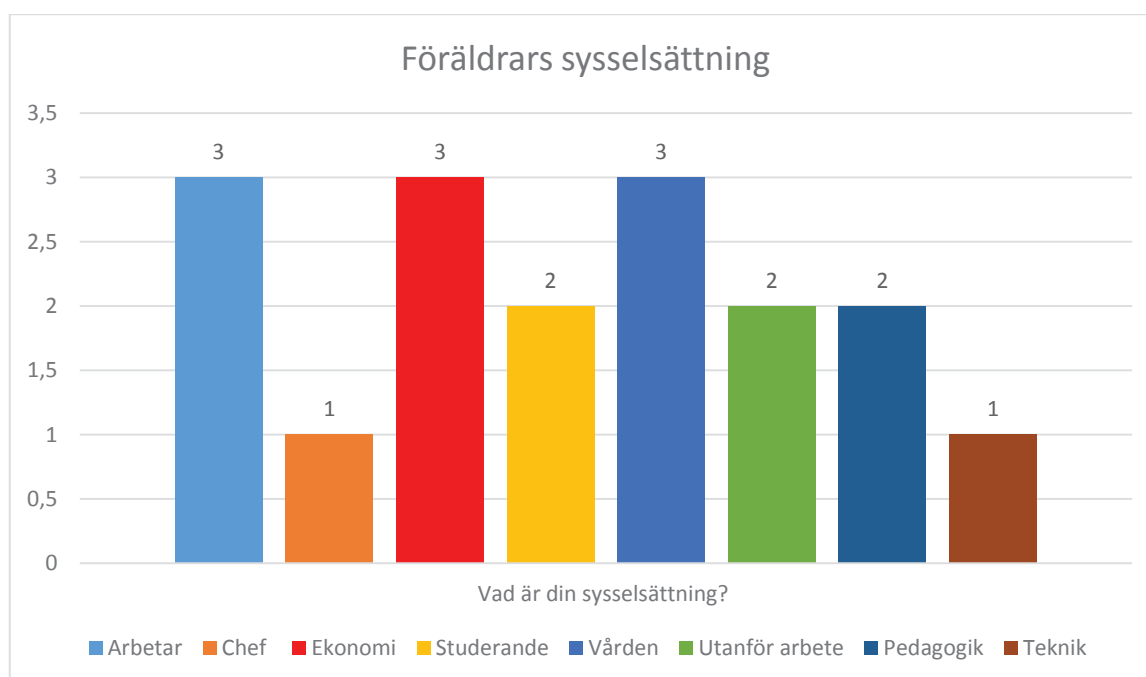
Den könsmässiga fördelningen bland de 20 föräldrar som svarade på pre-enkäten var 17 kvinnor och 3 män. Föräldrarnas ålder varierade mellan 35 och 48 år. På två av de insamlade enkäterna saknades åldersangivelse för svarande förälder.

Tabell 3. Åldersfördelning på deltagande föräldrar (vid insatsens start).

Ålder	35	36	37	39	40	41	42	44	45	48
Antal	1	1	1	4	1	3	3	1	1	2

Föräldrarna tillfrågades även om deras dåvarande sysselsättning. Av de 20 föräldrar som besvarat pre-enkäten var det 17 som svarade på frågan angående vilken sysselsättning de hade. Av de tillfrågade var det 3 av dem som endast angav svaret "arbetar" och 1 person som angav svaret "chef". Det var 3 föräldrar som arbetade med ekonomi i någon form, 2 som studerade, 3 som var inom ett vårdyrke av någon form, 2 som stod utanför arbetet just då pga. sjukdom eller arbetslöshet, 2 personer som hade pedagogiska yrken samt 1 person som var i ett mer teknikinriktat yrke.

Diagram 3. Föräldrars sysselsättning i antal (vid insatsens start).

Pedagogerna

Det finns dessvärre ingen detaljerad information om utvärderingens deltagande pedagogerna. Dessa personer är sådana som har en närmare skolrelaterad relation till deltagande elever och har därför fått svara på enkäterna. Både kvinnor och män finns representerade bland pedagogerna.

Tillvägagångssätt

Enkäter för elever, föräldrar och pedagoger (före/efter insatsens genomförande, totalt 6 enkäter) konstruerades av personal från Team Agera med underlag från tidigare enkäter skapade av Gunilla Dorbin, samt med material från redan existerande enkätmallar. Frågor för att mäta grad av depression lades till. En pilotundersökning genomfördes då enkäten provades på elever i aktuell ålder. Efter detta justerades enkäten innan den slutgiltiga versionen färdigställdes.

Alla elever med svårigheter i hantering av bristande impulser erbjöds att genomföra rePULSE-metoden. Detta gällde också för elever som varit föremål för mobbningsteamet och därmed utsatt en annan elev för mobbing samt de elever som själva blivit utsatta för mobbing. De barn som erbjöds att delta i metoden tillfrågades också om enkätundersökningen där de ombads fylla i enkäter före och efter insatsens genomförande. Det var vissa barn som ville ta del av metoden men som däremot inte ville fylla i någon enkät, vilket de också tilläts göra.

Enkätundersökningen startade under 2013. Elever, föräldrar och pedagoger fick svara på en enkät vid två olika tillfällen; en pre-enkät (före metodens påbörjan) och en post-enkät (efter metodens avslut). Föräldrarna fick pre-enkäten hemskickad till sig alternativt överlämnad vid det informationstillfälle som gavs angående rePULSE. Post-enkäten fick föräldrarna genom personlig kontakt eller genom brev efter avslutad metod. Pedagogerna fick båda enkäterna i sitt postfack på respektive skola, den första innan metoden hade påbörjats samt den andra direkt efter avslut. Eleverna fick fylla i pre-enkäten vid metodens start och post-enkäten vid det tionde och sista tillfället. Om barnet valde att avsluta metoden innan han eller hon hade genomfört alla tio träffarna, blev eleven kontaktad för att fylla i post-enkäten vid annat tillfälle.

De delaktiga pedagogerna i utvärderingen var de klasslärare som bäst kände eleven i fråga. De personer som har arbetat med metoden och som har utfört aktiviteterna är redan befintlig personal inom skolorna och arbetar som lärare, specialpedagoger och speciallärare.

Enkäter

Barn, föräldrar och pedagoger deltog i utvärderingen av rePULSE-metoden genom att fylla i två enkäter, en före insatsens genomförande samt en efter insatsens genomförande. Enkäterna såg något annorlunda ut för barnen, föräldrarna och pedagogerna och hade därmed ett varierande innehåll för de tre olika grupperna. Enkäternas fokus låg i stort på olika typer av beteenden och sinnesstämningar hos barnen samt barnens inställning till rePULSE-metoden, ur deras eget och föräldrarnas/pedagogernas perspektiv. För alla tre grupper har även bakgrundsfrågor ställts i syfte att få mer information om varje deltagare.

Enkäternas frågor har kategoriserats vilket har gett 15 olika faktorer. Dessa faktorer är följande: *Bakgrundsinformation, Inställning kursen, Fysisk aggression, Icke-fysisk aggression, Relationell aggression, Annat avvikande beteende, Förövare mobbing, Offer mobbing, Lättirriterad, Nedstämdhet, Handlingsförmåga, Våld och ilska i barnens miljö, Tankar om*

aggression, Tankar om fysisk aggression och Tankar om verbal aggression. Dessa kategorier finns i detalj förklarade i Bilaga 1. Numreringen i bilagan stämmer överens med texten nedan. Enkäterna som fylldes i före insatsens genomförande kommer att benämnas "pre-enkäterna" och enkäterna som fylldes i efter avslutad insats kommer att benämnas "post-enkäterna".

1) **Kontakt och relation.** Barnen tillfrågades på vilket sätt de hade kommit i kontakt med rePULSE, det vill säga på vems initiativ de var delaktiga i metoden, något som tillfrågades i både pre-, och post-enkäten. Denna fråga besvarades med att de fick välja ett alternativ bland "Jag själv/Förälder/Elevhälsan (skolkurator, skolsköterska) /Rektor eller Annan, vem?". Det fanns också ett intresse av att förstå pedagogernas samarbete med respektive elevs föräldrar och därför tillfrågades pedagogerna kring hur bra de ansåg att samarbetet med elevens mamma och pappa alternativt annan person fungerade. Frågan besvarades med en femgradig skala där 0 = *Har ingen kontakt* och 5 = *Mycket nöjd*. Denna fråga ställdes i både pre-, och postenkäten.

2) **Inställning kursen.** Barnen, föräldrarna och pedagogerna tillfrågades i pre-enkäten kring barnens inställning och motivation till att gå kursen. Frågorna besvarades genom användandet av en femgradig skala med alternativ från 1 = *Tar helt avstånd* till 5 = *Instämmer helt*. Barnen fick svara på 5 frågor medan föräldrar och pedagoger endast tillfrågades om deras barn/elev var motiverad att gå kursen. Barnen tillfrågades utöver detta kring om de gick kursen för att de hade hört att andra blivit hjälpta av den, om de går metoden med någon de känner, om de kan gå kursen i skolans lokaler och därmed slipper gå någon annanstans samt om vikten av att forska med någon av samma kön. Efter insatsens slut (post-enkäten) ställdes också frågor i syfte att utvärdera rePULSE-metoden och barnens inställning till den. Både barn, föräldrar och pedagoger tillfrågades med samma femgradiga skala som ovan, om personen i fråga var nöjd med kursen som helhet, om barnet/eleven i framtiden kommer att ha nytta av det han/hon lärt sig under metodens gång, om det är viktigt att fler får möjlighet att ta del av metoden, om de upplevde att barnets beteende blev bättre redan efter några gånger och att det därmed upplevdes som onödigt att gå alla tio gånger, för att nämna några exempel på enkätfrågor kring inställning och utvärdering av metoden. Tillsammans genererade denna faktor om 8 frågor med fokus på barnens inställning till metoden efter avslutad insats, ett alfavärde på .691.

3) **Fysisk aggression.** Frågorna i denna faktor ställdes till både barn, föräldrar och pedagoger. Frågorna är hämtade ur den del i enkäten som kallas "*Beteende frekvens skala*" och som berör olika typer av aggression. Frågorna besvarades med ett alternativ från "*Aldrig*" till "*20 eller fler*" med syftet att få reda på hur många gånger barnet/eleven har gjort de i enkätdelen angivna sakerna. Exempel på saker som det i enkätdelen tillfrågades om är kastat något på någon för att skada honom/henne, hotat skada en lärare, knuffat ett annat barn, slagit eller dunkat till ett annat barn samt hotat med att fysiskt slå eller skada något annat barn och så vidare. Faktorn avseende fysisk aggression för barnen i pre-enkäterna (enkäterna innan metodens påbörjan) gav reliabilitet med ett alpha på .594. Faktorn avseende fysisk aggression för föräldrarna genererade reliabilitet med ett alfavärde på .911 för pre-enkäterna och reliabilitet med ett alfavärde på .823 för post-enkäterna. Pedagogernas svar i pre-enkäterna avseende fysisk aggression hos barnen genererade också reliabilitet med ett alpha på .745.

4) **Icke-fysisk aggression.** Även dessa frågor ställdes till både barn, föräldrar och pedagoger och berörde den typ av aggression som inte är fysisk utan som tar sitt uttryck på annat sätt, verbalt eller känslomässigt. Exempel på dessa frågor är om barnet startat ett slagsmål mellan andra människor, försökt hindra andra från att tycka om ett annat barn och tittat på någon på ett elakt sätt. Frågorna besvarades med en sex gradig skala där 0 = *Aldrig* och 6 = *20 eller fler*. Denna faktor för icke-fysiska aggression avseende barnen genererade ett alphavärde på .775 för pre-enkäterna samt .668 för post-enkäterna och påvisar därmed reliabilitet. Samma faktor för icke-aggression för föräldrarna genererade reliabilitet med ett alphavärde på .809 avseende pre-enkäterna och genererade ett alphavärde på .723 avseende post-enkäterna. Pedagogernas pre-enkäter genererade ett alphavärde på .840 samt ett alphavärde på .796 för post-enkäterna.

5) **Relationell aggression.** Ur enkät delen "*Beteende frekvens skala*" hämtades också de frågor som mätte relationell aggression hos barnen. Även dessa frågor ställdes till alla tre grupper och besvarades med en sex gradig skala (samma som ovan). Dessa frågor kunde exempelvis handla om att barnet inte låtit en klasskamrat vara med i kompisgruppen, att det sagt till ett annat barn att denne inte gillar honom/henne om han/hon inte gör som barnet i fråga säger, skolkat från skolan och retat någon. Barnens pre-enkäter genererade reliabilitet avseende relationell aggression med ett alphavärde på .638 och för föräldrarna genererade denna faktor med 6 frågor i post-enkäten ett alphavärde på .800. De enkäter som pedagogerna besvarade före och efter metodens genomförande genererade ett alphavärde på .790 respektive .835.

6) **Annat avvikande beteende.** Med annat avvikande beteende avses beteende hos barnen som kan vara negativt eller destruktivt i någon form men som exempelvis inte är konkret aggressivt eller utåtagerande exempelvis, utan mer har med deras beteende förövrigt att göra. Frågorna till denna faktor hämtades även dem från den beteende frekvens skala som fanns med som en del i barnens, föräldrarnas och pedagogernas enkäter, både före och efter metodens genomförande, och besvarades således med samma sex gradiga skala. Dessa frågor berörde exempelvis om och i sådana fall hur ofta barnet hade varit avstängt från skolan, om de struntat i skolan, smitit in någonstans utan att betala t.ex. på bussen eller bio, om de förstört saker på skolan eller annan egendom, snattat eller sagt något nedvärderande till någon. Syftet var således att mäta andra typer av avvikande beteende som direkt eller indirekt kan kopplas till ett aggressivt beteende. Barnens pre-enkäter genererade ett alphavärde på .598, föräldrarnas post-enkäter genererade ett alphavärde på .745 och i fråga om pedagogernas enkäter genererade post-enkäterna ett alphavärde på .574, ett värde som bör påpekas är relativt lågt.

7) **Förövare mobbing.** Av intresse i utvärderingen var att se hur vanligt förekommande mobbing var bland de deltagande barnen, med barnet i rollen som både förövare och som offer. Både barn, föräldrar och pedagoger tillfrågades om barnet i fråga hade utsatt andra barn för mobbing. Syftet var att undersöka om barnen i rollen som förövare av mobbing mot andra barn förändrades i samband med deras deltagande i rePULSE-metoden. Både denna faktor och "Offer mobbing" besvarades med en femgradig skala där 0 = *Tar helt avstånd* och 5 = *Instämmer helt*.

8) **Offer mobbing.** Precis som att det var intressant att undersöka barnen i rollen som förövare var det också av intresse att undersöka sambandet med rePULSE-metoden och förekomsten av barnen som offer för mobbing. Precis som ovan beskrivet tillfrågades även här både barn, föräldrar och pedagoger kring om barnen fallit offer för mobbing, både före och efter insatsens genomförande och besvarades med samma femgradiga skala som för faktorn "Förövare mobbing".

9) **Lättirriterad.** Tre frågor ställdes till barnen och två till pedagogerna angående barnen och deras förmåga till att bli lättirriterade. Frågorna ställdes i både pre-, och postenkäterna och avsåg mäta huruvida barnens förmåga till lättirritation påverkats av deras deltagande i rePULSE-metoden. Frågorna besvarades med samma fem gradiga skala som beskrivits tidigare. Exempel på dessa frågor som berörde lättirritation var om barnen hade lätt för att bli arga eller om de lätt hamnar i konflikt med kompisar och vill lära sig hur de kan göra annorlunda. Både barnens pre-, och postenkäter genererade en reliabilitet med ett alphavärde på .733 samt .616. Även pedagogernas pre-, och postenkäter genererade reliabilitet. Dessa alphavärden var .919 för pre-enkäten och .933 för postenkäten.

10) **Nedstämdhet.** Sex frågor ställdes till barnen och fem frågor ställdes till föräldrar och pedagoger i avseendet att mäta barnens grad av nedstämdhet. Dessa frågor skulle också besvaras med den femgradiga skalan från 1 till 5. Frågorna ställdes både före och efter metodens genomförande och kunde exempelvis handla om ifall barnet har lätt för att bli ledsen eller deprimerad, om denne känner sig utanför eller känner ett ointresse för det mesta. Den faktor som mätte barnens inställning till nedstämdhet gav reliabilitet för pre-enkäterna med ett alpha på .666 samt även för post-enkäterna med ett alpha på .756. Pedagogernas pre-, och postenkäter gav även dem en reliabilitet med alpha på .790 respektive .847. Avseende föräldrarnas enkäter gav endast pre-enkäterna reliabilitet med ett alpha på .723.

11) **Handlingsförmåga.** Tio frågor till barnen respektive nio frågor till föräldrar/pedagoger ställdes i relation till barnens handlingsförmåga. Även dessa frågor besvarades med den femgradiga skala som beskrivits ovan. Frågorna ställdes både innan och efter metodens genomförande och handlade om huruvida barnet är bra på att förstå andras känslor, om barnet kan komma överens med andra, kan kontrollera sig själv när han eller hon är upprörd och kan kontrollera sina impulser. Barnens pre-, och postenkäter visade båda på reliabilitet med ett alphavärde på .803 respektive .781. Även pedagogernas pre-, och postenkäter gav reliabilitet med ett alphavärde på .927 för pre-enkäterna samt .897 för post-enkäterna. Likaså gav föräldrarnas pre-, och postenkäter reliabilitet med alphavärden på .912 respektive .807.

12) **Våld och ilska i barnens miljö.** Enkäterna avsedda för barn, föräldrar och pedagoger innehöll även frågor relaterade till våld och ilska i barnens miljö. Dessa frågor berörde huruvida barnet har aggressiva personer i sin omgivning samt om barnet själv uppvisar ett aggressivt beteende såsom om denne t.ex. har slagit någon i familjen eller själv blivit slagen av någon i familjen. Fyra frågor ställdes till både barn, föräldrar och pedagoger och besvarades med den femgradiga skalan som tidigare beskrivits. Barnens pre-, och postenkäter gav en reliabilitet med alphavärden på .624 respektive .677. Även pedagogernas pre-, och postenkäter visade på reliabilitet med alpha på .839 samt alpha .851. Avseende föräldrarnas

enkäter gav varken pre-, eller postenkäterna som gav någon reliabilitet då dessa alphavärden var för låga (.424 samt .116).

13) **Tankar om aggression.** De frågor som mätte barnens tankar om aggression är samlade i en egen enkät del och innehåller tjugo frågor relaterade till olika situationer där aggression kan förekomma. Frågorna består av olika scenarier som barnen ska ta ställning till och denna enkät del heter just "*Tankar om aggression*" (*Normative Beliefs about Aggression Scale*) (NOBAGS: Huesmann & Guerra, 1997). Dessa frågor ställdes enbart till barnen och inte till varken föräldrar eller pedagoger. Dessa frågor, samt frågorna kopplade till "Tankar om fysisk aggression" och "Tankar om verbal aggression" (vilka beskrivs nedan) besvarades med en fyrgradig skala där 0 = *Helt fel* och 3 = *Helt ok*. Exempel på frågor i denna faktor är huruvida barnen tycker att det överlag är okej att slå andra människor, skrika åt andra och säga elaka saker, om det är fel att hamna i fysiska slagsmål och så vidare. Denna faktor genererade en reliabilitet för både pre-, och postenkäterna med alphavärden på .844 respektive .939.

14) **Tankar om fysisk aggression.** Denna faktor är en subskala av ovan nämnda faktor "Tankar om aggression". Tolv av frågorna kategoriserades som relaterade till fysisk aggression och en mätning av dessa frågor har också gjorts. Frågorna är precis som ovan nämnda kopplade till olika scenarier och ställer frågor mer generellt kring fysisk aggression. Även dessa frågor ställdes enbart till barnen och inte till vare sig föräldrar eller pedagoger. Precis som i ovan nämnda kategorisering av frågor ställdes även frågorna kring fysisk aggression i både pre-, och postenkäten. Frågorna barnen fick besvara var exempelvis "Det är vanligtvis ok att knuffa och putta andra människor om man är arg?", "Överlag, är det fel att hamna i fysiska slagsmål med andra?" samt "Överlag, är det fel att låta sin ilska gå ut över andra genom att använda våld? Pre-enkäterna genererade reliabilitet med ett alphavärde på .680. Det gjorde även post-enkäterna då det genererade ett alphavärde på .943.

15) **Tankar om verbal aggression.** Även denna faktor är en subskala av faktorn "Tankar om aggression". Frågorna är kopplade till scenarier samt är av mer generell karaktär i fråga om verbal aggression. Barnen fick exempelvis svara på frågan att om man är arg så är det ok att säga elaka saker till andra människor och om det är fel att prata illa om andra människor. Även denna gång var det enbart barnen och vare sig föräldrar eller pedagoger som tillfrågades och så både före och efter insatsens genomförande. Även här genererades reliabilitet med ett alphavärde på .788 för pre-enkäterna och ett alphavärde på .851 för post-enkäterna.

Bearbetning av material

De femton faktorer av frågor har sedan analyserats i SPSS för att förhoppningsvis kunna påvisa olika samband och andra indikationer som kan säga något om undersökningens deltagare och deras svar. Både pre-, och postenkäterna har kategoriserats på samma sätt, i de femton faktorer som tidigare har beskrivits.

En korrelationsanalys har gjorts för att undersöka hur väl olika beteenden korrelerar med varandra i fråga om de deltagande barnens beteenden och sinnesstämningar. Det vill säga vilka samband som kan ses alternativt inte ses. Det är intressant att se hur, och om, dessa

beteenden och sinnesstämningar korrelerade alternativt inte korrelerade med varandra innan barnen deltagit i rePULSE-metoden. En korrelationsanalys har gjorts för både pre-, och postenkäterna. Syftet med detta var att undersöka vilka samband som kan finnas mellan olika typer av beteenden. I denna analys har olika faktorer (kluster av samhörande enkätfrågor, frågor som pekar på samma typ av beteende) använts och dessa faktorer har också tidigare beskrivits i denna rapport (under rubriken *Enkäter i "Utvärderingens syfte och genomförande"*). För denna utvärderings korrelationsanalys, det vill säga analys av samband, har följande faktorer använts; 3) *Fysisk aggression*, 4) *Icke-fysisk aggression*, 5) *Relationell aggression*, 6) *Annat avvikande beteende*, 7) *Förövare mobbing*, 8) *Offer mobbing*, 9) *Lättirriterad*, 10) *Nedstämdhet*, 11) *Handlingsförmåga*, 12) *Våld och ilska i barnens miljö*, 13) *Tankar om aggression*, 14) *Tankar om fysisk aggression* samt 15) *Tankar om verbal aggression*. Således användes inte faktor 1 och 2 för korrelationsanalysen av beteenden och sinnesstämningar. Numreringen avser samma numrering som återfinns i metod delen samt i bilaga 1 som också förtydligar innehållet av varje faktor.

Anledningen till att det finns fler än en faktor av samma typ av beteende, t.ex. aggression, är att respektive frågor har tagits från olika platser i enkäten. Detta innebär att samma faktor inte förekommer mer än en gång. Det är intressant att se om, och i sådana fall hur, vissa av dessa faktorer korrelerar (visar ett samband) samt huruvida de som korrelerar i pre-enkäterna (de enkäter som samlades in innan metodens början) också gör det i post-enkäterna (de enkäter som samlades in efter metodens avslut). Det är även intressant att se om barnens deltagande i rePULSE-metoden har haft någon inverkan på deras beteende och dessa beteendens eventuella samband till andra beteenden. Denna mätning görs bara på frågor hämtade från barnens pre-, och postenkäter och representerar därför inte några enkätsvar från varken föräldrar eller pedagoger. Analysen visar korrelationer mellan många av summavariablerna, dock är det inte alla som är statistiskt signifikanta ($p < .00/.01/.05$). Signifikansnivån .00 anges med ***, .01 anges med ** och .05 anges med *. Korrelationerna är antingen positiva eller negativa, de som är negativa anges med ett minustecken. Korrelationerna har också olika styrka, det vill säga att det finns olika styrka på de samband som återfinns. I en korrelationsanalys anges värdet/styrkan på sambandet mellan 0 och 1 (negativa samband 0 till -1). Ett väldigt starkt samband mellan två variabler, i detta fall till exempel vissa typer av beteenden, anges med 1 eller -1 (om det är ett negativt samband) och ett obefintligt samband anges med 0. Värdena för de samband som beskrivs återfinns i korrelationsmatriserna i tabell 5 (korrelationsanalysen för barnens pre-enkäter) samt i tabell 6 (korrelationsanalysen för barnens post-enkäter). Samband kommer i följande text att benämnas som samband eller korrelation/korrelationer.

För att analysera medelvärdeskillnaden mellan pre-, och postenkäterna har beroende t-test använts. Även här anges aktuell signifikansnivå med följande värden; .00 med ***, .01 anges med ** och .05 anges med *.

Etiska riktlinjer

Studien följer de forskningsetiska principerna (<http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>) och har förmedlats till deltagarna och dess föräldrar. Frivilligheten i utvärderingen har starkt betonats under hela processens gång. Det förtydligades för deltagarna att de själva kunde välja vad och hur mycket de ville fylla i avseende enkäterna. Som tillvägagångssättet beskriver informerades utvärderingens syfte via olika kanaler innan utvärderingen påbörjades. Både föräldrar och barn har tillfrågats avseende samtycke för deltagande i utvärderingen och har även informerats om deras anonymitet i samband med deras deltagande. Delaktiga personer från Högskolan Väst har även de tagit de forskningsetiska riktlinjerna i beaktning och har inte fått ta del av de deltagande individernas personuppgifter. Deltagarna har således varit anonyma vid bearbetning av enkäterna samt vid författandet av denna rapport.

Resultat

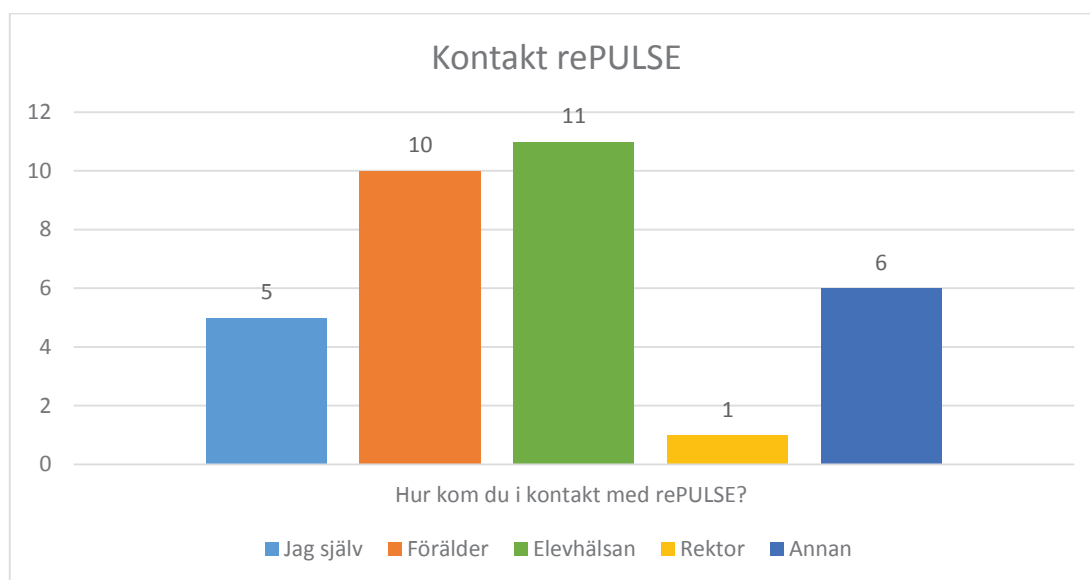
Resultaten har delats in i olika rubriker, utifrån innehåll och härledning i enkäten. Resultatdelen belyser inledningsvis frågor kring ”kontakt och relation”, dvs. hur barnen kom i kontakt med rePULSE-metoden och hur pedagogerna skattade samarbetet med föräldrarna. Barnens inställning till metoden samt deras utvärdering av metoden diskuteras sedan och efter detta kommer den del som belyser frågorna kring mobbing. Därefter följer det som handlar om förekomsten av olika typer av aggressivt beteende och sinnesstämningar hos barnen. Resultatdelen avslutas med en redogörelse av de olika samband som kan ses mellan olika typer av och frekvens av beteende och sinnesstämningar, både före och efter metodens genomförande.

Kontakt och relation

Hur barnen kom i kontakt med rePULSE

Eftersom barnen deltog i rePULSE-metoden av olika anledningar och på grund av olika personers initiativ fanns var det intressant att fråga dem hur de hade kommit i kontakt med metoden, det vill säga av vem de hade blivit rekommenderade att delta. Det vanligaste var att det antingen var en förälder eller Elevhälsan som hade rekommenderat dem. Barnens svar ses nedan (se diagram 4).

Diagram 4. Hur barnen kom i kontakt med rePULSE (i antal).

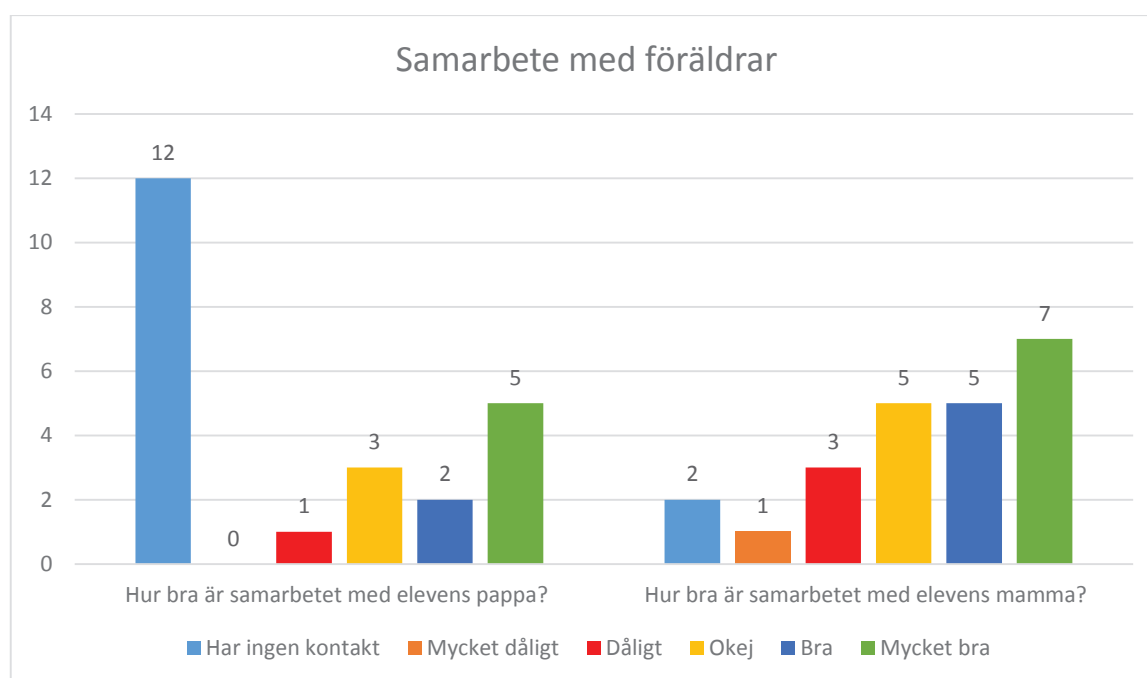
Av de 6 barn som hade svarat ”Annan” hade 1 svarat en kompis, 4 hade svarat en lärare och 1 hade svarat en sjuksköterska/lärare. Ett barn svarade inte på denna fråga. Barnen tillfrågades också vad anledningen var till att de gick metoden där 8 av de 34 svarande barnen svarade att de gick den för att de hade hört att andra blivit hjälpta av den.

Pedagogernas relation till föräldrarna

Bland de pedagoger som svarat på pre-enkäten som tilldelats dem innan insatsens start så svarade 22 av dem att deras elev var i behov av att ta del av rePULSE-metoden, medan 1 pedagog inte ansåg att dennes elev hade behov av det.

Pedagogerna tillfrågades även hur de tyckte att samarbetet med elevens mamma och pappa fungerade (se diagram 5).

Diagram 5. Uppskattning av samarbetet med elevens föräldrar (innan insatsens start) enligt pedagogerna (i antal).

Av resultaten att döma så tycks pedagogerna ha haft mer kontakt med aktuell elevs mamma än med dennes pappa. Pedagogerna tillfrågades också hur de ansåg att det går för den specifika eleven i skolan, rent kunskapsmässigt (innan insatsens start), där de fick ange en siffra mellan 1 och 10 för att gradera elevens kunskap (se tabell 4).

Tabell 4. Pedagogens gradering av eleven, kunskapsmässigt (innan insatsens start).

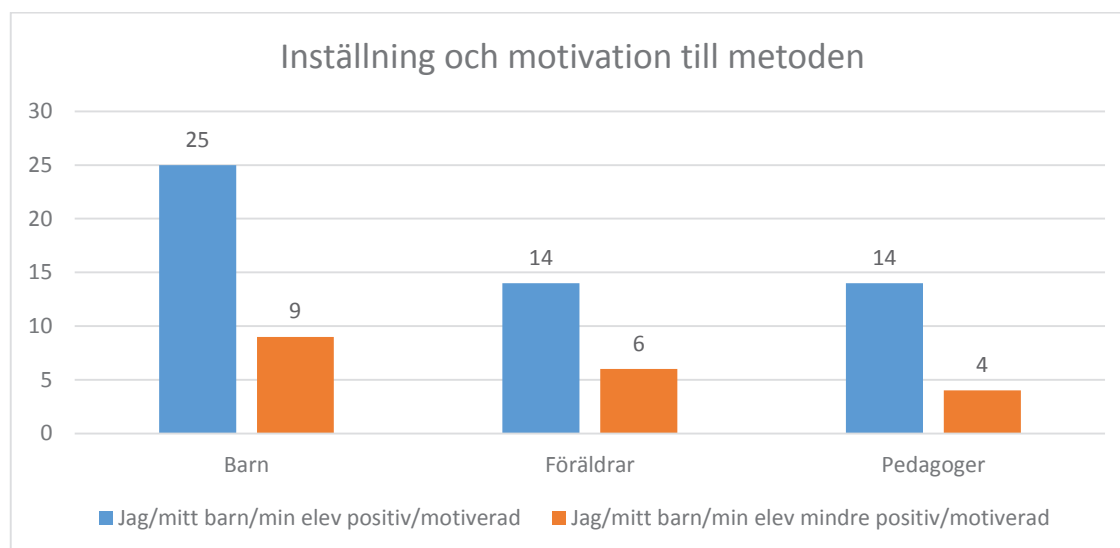
Gradering	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Antal	1	3	1	4	5	1	2	4	1	1

Att precisera vad varje gradering specifikt innebär är svårt då det beror mycket på pedagogens subjektiva uppfattning av eleven men också på vad det är denne faktiskt graderar. Pedagogernas gradering ger ett medelvärde som indikerar en godkänd nivå rent kunskapsmässigt utifrån pedagogernas svar ($M = 5,3043$) eftersom den hamnar i mitten av skalan och inte i nederkant exempelvis.

Inställning till rePULSE– före påbörjad kurs

Barnens inställning till rePULSE-metoden mättes både innan och efter deras deltagande i metoden. Innan de hade påbörjat metoden ställde sig tre fjärdedelar av dem motiverade till att delta (instämmer delvis/instämmer helt) medan en tredjedel var mindre positiva till den (tar delvis avstånd/varken eller). För ungefär en fjärdedel av barnen var anledningen till att de gick kursen att de hade hört att andra hade blivit hjälpta av den medan övriga tre fjärdedelar av barnen inte hade några kommentarer kring just detta. Resultatet visar att barnen verkade tycka att det var positivt att kunna gå kursen i skolans lokaler och på så sätt slippa gå den någonstans. Detta höll 33 av barnen helt eller delvis med om och det var ingen som helt eller delvis tog avstånd från påståendet. För 8 av barnen var det viktigt att gå kursen med någon av samma kön (dvs. den kontaktperson som barnet genomförde kursen med).

Diagram 6. *Barnens inställning samt föräldrarnas och pedagogernas uppskattning till deras barn/elevs inställning till metoden. Värden anges i antal (innan insatsens start).*

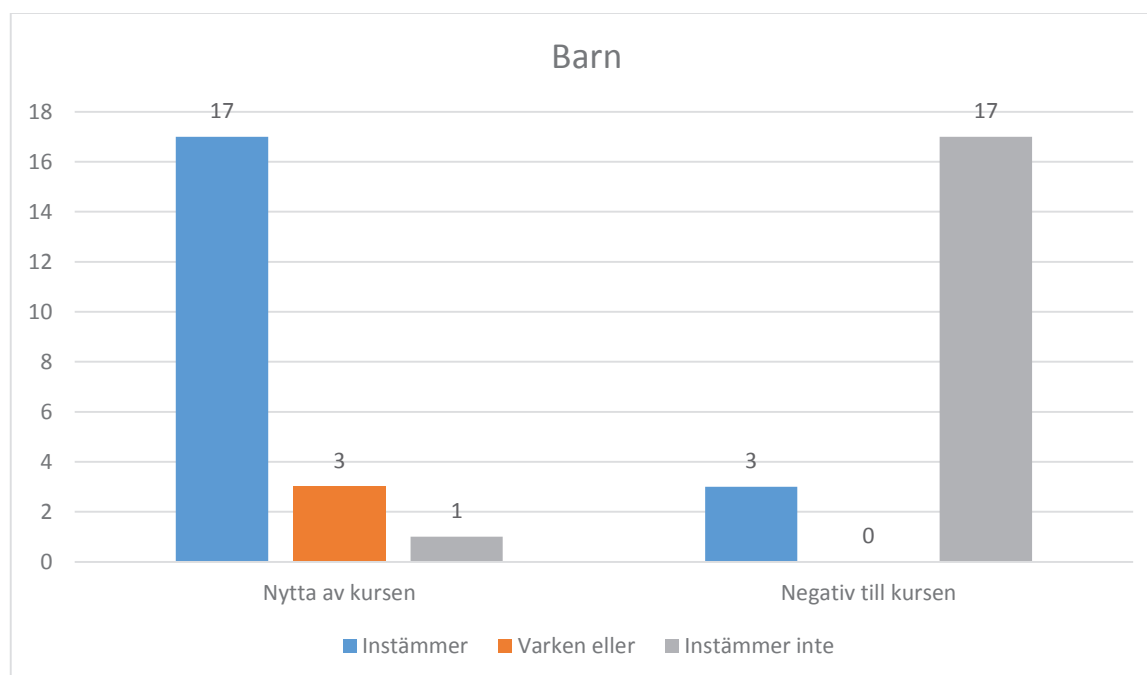
När föräldrarna uttalade sig om deras barns motivation till metoden tyckte 14 av de svarande att deras barn helt eller delvis var motiverad att gå kursen medan 6 av dem på något sätt inte höll med om detta (tar delvis avstånd/varken eller). När pedagogerna uttalade sig i samma fråga svarade också av dem 14 stycken att deras elev i fråga var motiverad att gå kursen medan 4 av dem däremot inte ansåg det.

Utvärdering av rePULSE – efter avslutad kurs

Av de 21 barn som svarade på post-enkäten tyckte 17 av dem sig helt eller delvis ha haft nytta av kursen, 3 svarade varken eller och 1 tog delvis avstånd från detta. När de tillfrågades kring om de tror att de kommer ha nytta av den i framtiden tyckte även där 17 av dem sig ha det medan 4 av dem på något vis inte ansåg sig ha det. Barnen tillfrågades om de var nöjda med kursen som helhet på vilken 15 helt eller delvis instämmer. Det var också 17 av dem som tyckte det var viktigt att också andra barn får möjlighet att gå en rePULSE-kurs medan resterande

inte tyckte detta. På frågan om rePULSE-metoden inte var något för dem var det bara 3 barn som inte tyckte att kursen var något för dem.

Diagram 7. Barnens inställning till och utvärdering av metoden i antal (efter avslutad insats).

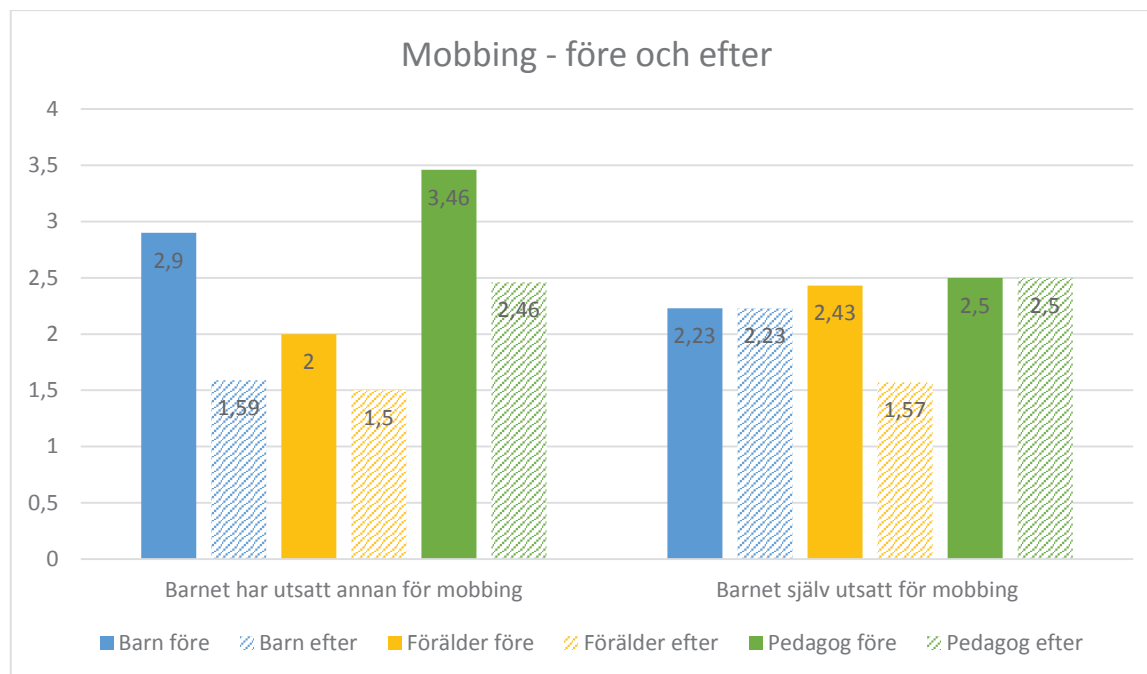
Det var flera barn som inte fullföljde hela metoden och alla 10 träffarna. Det var bara 4 av barnen som tyckte att deras situation hade blivit bättre redan efter några gånger och att det därför var onödigt att fortsätta i metoden. På frågan om barnen inte tyckte om sättet som kursen hölls på, med rollspel etc., var det 4 av de 21 barnen som höll med om detta. Frågorna som mätte hur barnen tyckte att kursen var, efter att de hade genomgått rePULSE-metoden, har vid analysen lagts samman till en faktor, vilken också beskrevs i metod delen (*Inställning kursen*). Denna faktor gav ett medelvärde på 3,8403 vilket pekar på ett relativt högt medelvärde (max = 5). Detta visar på en relativt hög grad av positiv inställning till metoden hos de deltagande barnen efter avslutad kurs.

Mobbing

Stora skillnader förekom mellan vad barnen svarade i frågorna om mobbing före metoden hade påbörjats och efter metoden hade avslutats. Frågorna kring mobbing handlade om barnen själva hade mobbat något annat barn (förovrare) samt om barnet självt blivit utsatt för mobbing (offer). Även om det går att se skillnader mellan de angivna svaren är det bara ett resultat som påvisar en signifikant skillnad. Det resultat som visar en signifikant skillnad är när pedagogerna uttalar sig om huruvida deras respektive elev har mobbat ett annat barn samt att de som pedagoger anser att deras elev i mindre grad än tidigare utsatt andra för mobbing efter elevens deltagande i rePULSE-metoden i jämförelse med före. Resultatet visade även andra skillnader mellan de enkäter som fylldes i före metodens påbörjan och efter metodens

slut, men dessa resultat ger ingen statistisk signifikans och får därmed inget stöd rent statistiskt.

Diagram 8. Rapport från barn/föräldrar/pedagoger. Skillnad i variabler för mobbing före och efter insatsen anges i medelvärde baserat på en femgradig skala (1 = Tar helt avstånd och 5 = Instämmer helt).

De gröna och grönrandiga pelarna visar pedagogernas värden i fråga om eleven i rollen som förövare eller som offer för mobbing. Den gröna pelaren på diagrammet till vänster visar medelvärdet före rePULSE-metodens genomförande i fråga om den specifika eleven har utsatt ett annat barn för mobbing ($M = 3,46$) och den grönrandiga pelaren på diagrammet till vänster visar medelvärdet efter insatsen ($M = 2,46$) och har värdet ($t(12) = 3,122, p < .01$) vilket indikerar en statistisk signifikant skillnad. Som ses i den högra delen av diagrammet är medelvärdet för pedagogerna samma (2,5) vad gäller om eleven fallit offer för mobbing vid jämförelse av svaren före och efter metodens genomförande. De blå och gula pelarna och också de som är randiga i samma färger anger värdena för barn och föräldrar och visar antingen en minskning eller ett oförändrat värde vid jämförelse av pre-, och postenkäterna. Ingen av dem visar någon statistisk signifikant skillnad. Eftersom övriga värden inte visar en statistisk signifikant skillnad är det svårt att säga om rePULSE-metoden i detta fall har någon inverkan på mobbing, både i avseendet offer och förövare.

Aggression, nedstämdhet, handlingsförmåga och lättirritation

Barn

En faktor avseende aggression mättes enbart för barnen och denna faktor mätte inställning till aggressivt beteende, om barnen i fråga är positivt inställda till att aggression används i olika situationer. Denna faktor påvisade ingen skillnad i barnens inställning i avseendet före och efter barnens deltagande i rePULSE-metoden. Tre olika faktorer för aggression har använts i syfte att mäta olika aggressiva beteende hos barnen; Tankar om aggression, Tankar om fysisk aggression samt tankar om verbal aggression. Det går således inte att påvisa att metoden i sig kan reducera graden av olika typer av aggressivt beteende hos de deltagande barnen. Denna del analyserade svaren från enkätdelen "*Tankar om aggression*" samt utvalda frågor i enkätdelen "*Beteende frekvens skala*" vilka delades upp i verbal och fysisk aggression (som kan ses i bilaga 1.)

En annan analys av de insamlade enkäterna för barnen gjordes och avsåg våld och ilska i deras egen miljö i syftet att undersöka skillnader mellan före och efter rePULSE-metoden. Här användes specifikt utvalda frågor vilka berör aggression och aggressiva sammanhang (faktorn *Våld och ilska i barnens miljö*). Analysen visar att två av testen är statistiskt signifikanta. Den första berör huruvida de har kompisar omkring sig vilka är aggressiva, hur ofta de träffar på aggressiva personer samt om våld förekommer inom familjen (antingen att de själva har slagit någon eller att de själva har blivit slagen av någon i familjen). Analysen visar att barnen själva anser att de ingår i färre aggressiva sammanhang efter avslutandet av rePULSE-metoden än vad de gjorde före genomförd metod ($p < .05$). Det andra testet som också påvisade statistisk signifikans är en mätning av frågor kring irritation (faktorn *Lättirritation*), det vill säga om de har lätt för att bli arga, om de ofta hamnar i konflikt med kompisar och vill lära sig hur de ska agera annorlunda samt om de har lätt för att bli förargad eller irriterad. Det går att påvisa en skillnad mellan pre-, och postenkäternas svar vilket kan indikera att barnen känner mindre ilska och irritation samt hamnar i färre konflikter efter att de deltagit i rePULSE-metoden ($p < .001$) än vad de gjorde innan de hade deltagit i metoden. Det gick inte att påvisa en statistisk signifikans vid jämförelse av pre-, och postenkäterna när det gäller barnens nedstämdhet och handlingsförmåga. Det går därför inte att säga att metoden som sådan har påverkat barnen och dess handlingsförmåga eller nedstämdhet.

Föräldrar

Även av föräldrarnas enkäter gjordes en liknande analys, dock med undantag för frågorna kring lättirritation vilka inte fanns med i föräldrarnas enkäter, varken i pre-, eller postenkäterna. Få enkätsvar avseende dessa frågor fanns till förfogande för analys vilket således också kan ha påverkat analysens resultat. Inga signifikanta samband går att hitta utifrån de insamlade enkäterna från föräldrarna. Det går därför inte att säga om föräldrarna upplever en skillnad i deras barns grad av nedstämdhet, handlingsförmåga och aggression som ett resultat av barnens deltagande i rePULSE-metoden. Inga skillnader går att rapportera i

fråga om dessa beteenden hos barnen enligt föräldrarnas svar, varken i pre-, eller postenkäterna.

Pedagoger

En liknande analys av den som ovan beskrivits gjordes även för pedagogerna avseende deras upplevelse av barnen i relation till aggression, lättirritation, nedstämdhet och handlingsförmåga. Resultatet visar att pedagogerna skattade barnen som mindre lättirriterade efter genomförandet av rePULSE-metoden i jämförelse med före ($p < .01$). Det gick däremot inte att påvisa en statistisk signifikant i skillnad vid jämförelse av pre-, och postenkäterna i fråga om pedagogernas uppfattning om barnen i relation till nedstämdhet, handlingsförmåga eller aggression. Detta kan eventuellt ha att göra med det relativt låga antal insamlade enkäter från pedagogerna och specifikt att det samlades in färre enkäter efter metodens genomförande än vad som gjordes före dess påbörjan. Det går således inte att påvisa att pedagogerna kunde se en förbättring av barnens olika beteenden efter att de genomgått rePULSE-metoden i jämförelse med innan metoden påbörjats.

Samband mellan barnens olika beteenden och sinnesstämning – Före rePULSE

Ur den genomförda korrelationsanalysen (se tabell 5) av barnens pre-enkäter går det att utläsa att de barn som uppvisade fysisk aggression också uppvisade icke-verbal aggression samt relationell aggression. Dessa barn påvisade också andra typer av aggressivt beteende kopplat till enkätdelen "*Tankar om aggression*". Den fysiska aggressionen visar även ett samband med Tankar om fysisk aggression samt med ett lättirriterat beteende. Från barnens enkätsvar gick också att utläsa att icke fysisk aggression korrelerade med relationell aggression, andra typer av avvikande beteenden, tankar om aggression, tankar om fysisk aggression, våld och ilska i barnets miljö samt ett lättirriterat beteende. Det går också att se att barn som uppvisade relationell aggression också hade problem med andra typer av avvikande beteenden. Barn som uppvisade andra typer av avvikande beteenden uppvisade också en icke fysisk aggression, aggression kopplat till delen "*Tankar om aggression*", samt både tankar om fysisk aggression och tankar om verbal aggression men också brister i deras handlingsförmåga. Det går också att se ett negativt samband mellan andra typer av avvikande beteende och handlingsförmåga vilket kan innebära att ju större tendens till andra typer av avvikande beteende, ju sämre handlingsförmåga.

Samband mellan tankar om aggression och andra beteenden

Den faktor som genom enkätdelen "*Tankar om aggression*" specifikt mätte barnens tankar om aggression före rePULSE-metodens genomförande visar i denna analys ett samband med fysisk aggression, icke fysisk aggression och andra avvikande beteenden. Det går även att se ett svagare samband mellan tankar om aggression och lättirritation vilket kan innebära att ju mer generella tankar om aggression inte direkt behöver leda till en hög grad av irritation hos

barnet. Ett relativt svagt, och negativt samband gick att se mellan frågor kopplade till enkätdelen *"Tankar om aggression"* och nedsatt handlingsförmåga. Den negativa korrelationen indikerar att höga värden på den ena variabeln (ena faktorn) hänger ihop med låga värden på den andra variabeln (den andra faktorn) vilket i detta fall innebär skulle kunna peka på att ju mer positivt barnet är till aggressivitet generellt, desto sämre handlingsförmåga har också barnet. I detta fall var som sagt värdet relativt lågt, så därmed inte sagt att de deltagande barnen är helt samstämmiga i detta.

Samband mellan ett aggressivt beteende och andra faktorer hos barnen

Ur analysen går det också att se ett samband mellan tankar om fysisk aggression och icke-fysisk aggression. Det är kanske inte så konstigt att barn som uppvisar ett fysiskt aggressivt beteende rent generellt även uppvisar ett icke-fysiskt aggressivt beteende; aggressiviteten kan avspeglade sig på många olika sätt i barnens beteende. Den fysiska aggressiviteten generellt visar i analysen också ett samband med andra avvikande beteenden hos barnen och ett starkt samband med tankar om verbal aggression och lättirritation. Ju mer generell fysisk aggression, desto mer verbal aggression och lättirritation hos barnen enligt de insamlade enkäterna. Det går att se ett samband mellan tankar om verbal aggression och andra avvikande beteenden hos barnen och uppvisar även ett starkt samband med aggressivitet kopplat till enkätdelen *"Tankar om aggression"*. Det går även att se en stark korrelation mellan tankar om verbal aggression och tankar om fysisk aggression; ju mer verbalt aggressivt ett barn är, ju mer fysiskt aggressiv är barnet likaså, vilket tidigare redan har nämnts. Detta visar att olika typer av aggressivitet hos de deltagande barnen kan kopplas till varandra och att en typ av aggressivt beteende också ofta kan medföra andra typer av aggressivt beteende. Det är därför inte så att de i utvärderingen delaktiga barnen, som eventuellt har problem med aggressivitet endast uppvisar ett exempelvis fysiskt eller verbalt aggressivt beteende utan att den ena typen av beteende ofta kan medföra även andra typer av beteenden. Problem med aggressivitet tycks därför kunna ta många uttryck, både i form av olika typer av aggressivt beteende men också i form av lättirritation samt nedsatt handlingsförmåga hos dessa barn.

Kan olika sinnesstämningar ha ett samband med aggressivitet?

Analysen av svaren från barnens pre-enkäter visar också ett samband mellan lättirritation och fysisk aggression, icke fysisk aggression, aggressivitet kopplat till delen *"Tankar om aggression"*, tankar om fysisk aggression, tankar om verbal aggression samt nedstämdhet. Detta innebär att det för de deltagande barnen går att se att ju högre grad av lättirritation, desto högre grad av olika typer av aggressivitet men också nedstämdhet. Av barnens svar går det därför gissningsvis att tro att barn som känner sig lättirriterade, också kan vara mer positivt inställda till aggression (i olika former) än vad exempelvis mindre lättirriterade barn är. Vad gäller barnens grad av nedstämdhet så korrelerar denna med lättirritation och det går även att se ett samband mellan handlingsförmåga och andra avvikande beteenden, aggressivitet (*Tankar om aggression*) och tankar om verbal aggression. Dessa negativa samband tyder på att de deltagande barnen skattar att ju högre grad av nedsatt handlingsförmåga, desto högre grad av aggression, desto högre grad av andra typer av avvikande beteenden samt desto mer

positiv inställning till verbal aggression. Denna rapports resultat pekar på att låg handlingsförmåga har ett samband med andra negativa faktorer.

Den genomförda korrelationsanalysen av barnens pre- enkäter kan därför peka på samband mellan flera olika typer av aggressivt beteende och andra former av "negativa" och ibland destruktiva beteenden såsom lättirritation, nedstämdhet och handlingsförmåga. Förslagsvis är det därför viktigt att också ta hänsyn till andra typer av beteenden, och inte bara olika typer av aggressiva sådana, vid exempelvis tidiga insatser med barn som uppvisar någon form av aggressivt beteende. Analysen visar att de delaktiga barnen rapporterar samband mellan olika typer av aggressivt beteende och andra sinnesstämningar och det kan potentiellt vara värt att ta hänsyn till sådana signaler. Ett "aggressivt" barn kan gissningsvis lida av andra typer av destruktiva beteenden/faktorer och handlingsmönster vilka i sin tur eventuellt kan vara ett resultat eller orsak till det faktiska och utåtagerande aggressiva beteendet.

Tabell 5. Korrelationsvärden för alla summavariabler kopplade till barnens beteenden och sinnesstämmning (före insatsens start).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Fysisk aggression					.506**	.508**			.495**		
2. Icke fysisk aggression	.752***			.579**	.472*	.417*		.358*	.473**		
3. Rationell aggression	.783***	.713***									
4. Annat avvikande beteende		.579**	.387*		.454*	.488*	.419*				-.540**
5. Tankar om aggression	.506**	.472*		.454*		.960***	.948***		.462*		-.386*
6. Tankar om fysisk aggression	.508**	.417*		.488*	.960***		.821**		.434*		
7. Tankar om verbal aggression				.419*	.948***	.821***			.404*		-.408*
8. Våld och ilska i barnets miljö		.358*									
9. Lättirritation	.495**	.473**			.462*	.434*	.404*			.515**	
10. Nedstämdhet									.515**		

11. Handlingsförmåga									

1) Fysisk aggression, 2) Icke-fysisk aggression, 3) Rationell aggression, 4) Annat avvikande beteende, 5) Tankar om aggressivitet, 6) Tankar om fysisk aggression, 7) Tankar om verbal aggression, 9) Våld och ilska i barnets miljö, 10) Nedstämdhet, och 11) Handlingsförmåga.

***. Korrelationen är signifikant på .000-nivån.

** . Korrelationen är signifikant på .001-nivån.

* . Korrelationen är signifikant på .005-nivå.

Samband mellan barnens olika beteenden och sinnesstämning – Efter rePULSE

Precis som korrelationsanalysen av barnens pre-enkäter avseende rePULSE-metoden har också de post-enkäter vilka samlades in efter genomförandet av metoden analyserats i syfte att påvisa eventuella samband mellan barnens beteenden och sinnesstämningar. I analysen av post-enkäterna var det också intressant att se om det har blivit någon förändring i svaren som ett led av att barnen deltagit i insatsen i jämförelse med de svar som samlades in innan insatsens genomförande. Samma faktorer har använts som i analysen av pre-enkäterna (med samma numrering som tidigare och som kan ses i Bilaga 1); *Fysisk aggression, Icke-fysisk aggression, Rationell aggression, Annat avvikande beteende, Tankar om aggressivitet, Tankar om fysisk aggression, Tankar om verbal aggression, Våld och ilska i barnets miljö, Nedstämdhet och Handlingsförmåga.*

Precis som i analysen av pre-enkäterna är det bara frågor från barnens enkäter som har använts och därför visar denna analys inte heller någon information om föräldrar eller pedagoger. Precis som tidigare nämns endast statistiskt signifikanta samband.

Avvikande samband i jämförelse med pre-enkäterna

Analysen av de olika faktorerna från post-enkäter kan precis som analysen av pre-enkäterna visa flera olika samband (se tabell 6). Först kan ett samband mellan fysisk aggression och nedstämdhet ses vilket innebär att de barn som uppvisar fysisk aggression också uppvisar nedstämdhet. Detta samband gick inte att se i pre-enkäterna, utan visade tvärtemot på en hel rad andra samband förutom just detta. Detta kan vara en indikation på att de barn som i och med insatsen eventuellt blivit mer medvetna om olika typer av aggressivt beteende, och kanske också deras egen grad av positiv inställning till aggressivt beteende, också uppvisar en större grad av nedstämdhet som ett eventuellt resultat av denna ökade medvetenhet. Till skillnad från pre-enkäterna visar analysen av post-enkäterna inget samband mellan icke fysisk aggression och relationell aggression och inte heller mellan relationell aggression andra typer av avvikande beteende. Detta kan vara ett tecken på att faktorerna med ett icke fysiskt aggressivt innehåll möjligtvis kan ha påverkats av rePULSE-metodens genomförande och att olika typer av icke fysisk aggression inte har samma påverkan på varandra. Det vill säga att ett barn med en positiv inställning till icke fysisk aggression inte tar ut det på ett relationellt aggressivt sätt exempelvis.

Analysen av post-enkäterna visar till skillnad från den av pre-enkäterna ett samband mellan relationell aggression samt ett hos barnen annat avvikande beteende och våld och ilska i barnets miljö, med barnet som både offer och förövare. Resultatet visar att ju högre grad av andra typer av avvikande beteende hos barnet, desto högre grad av våld och ilska i barnets miljö, där barnet i fråga kan vara både offer och förövare till det våld och den ilska som uppvisas. Om det är barnets tendens till andra typer av avvikande beteende som möjligtvis leder till att han eller hon är ett offer eller förövare för våld och ilska i dennes egen miljö är svårare att säga. Det går också att se ett samband mellan enkät delen som handlade om "Tankar om aggression" och våld och ilska i barnets miljö, vilket inte gick att se i analysen av

pre-enkäterna. Detta skulle kunna indikera att ju högre grad av positiv inställning till delen som handlade om *"Tankar om aggression"*, ju högre grad av våld och ilska i barnets miljö (där barnet kan vara både offer och förövare). Det gick också att i analysen av post-enkäterna se ett samband mellan tankar om fysisk aggression och våld och ilska i barnets miljö, ett samband som inte syntes i analysen av pre-enkäterna. Däremot var sambandet mellan tankar om fysisk aggression och fysisk aggression (faktor 3 och 14) svagare än för pre-enkäterna. Tankar om verbal aggression visade ett samband med icke fysisk aggression, något som inte gick att se i analysen av pre-enkäterna. Detta kan vara ett tecken på att ju mer verbalt aggressiv, desto mer icke-fysiskt aggressiv i jämförelse med innan insatsens genomförande. Tankar om verbal aggression visade inte längre något signifikant samband med handlingsförmåga, vilket kan tyda på att barnens handlingsförmåga inte längre blir lika nedsatt av aggression i verbalt uttryck. Våld och ilska i barnets miljö påvisade i post-enkäterna fler samband än i analysen av pre-enkäterna. För pre-enkäterna gick endast ett samband med denna faktor och icke-fysisk aggression att utläsa, medan det i denna analys också påvisar samband med relationell aggression, andra avvikande beteenden, frågor kopplade till enkätdelen *"Tankar om aggression"*, tankar om fysisk aggression samt med nedstämdhet (om än ett relativt svagt samband – se korrelationsmatrisen). Ett t-test genomfördes för dessa faktorer och visar att barnen ingår i mindre aggressiva sammanhang samt är mindre lättirriterade efter att de deltagit i insatsen då dessa frågor i pre-enkäterna har ett högre medelvärde ($M = 2,2250$) än för post-enkäterna ($M = 1,7125$). Detta kan exempelvis peka på en hos de deltagande barnen högre medvetenhet om olika faktorer kopplat till våld och ilska i deras egen miljö och att det därför går att se samband mellan detta och andra faktorer som mäts vid jämförelse av före insatsens genomförande och efter. Skillnad i medelvärde kan vara tecken på att de själva ingår i mindre sammanhang med våld och ilska i deras egen miljö, med dem själva som både offer och förövare. Ytterligare samband som ses efter insatsens genomförande kan vara ett tecken på att de lärt sig mer om våldsamma situationer och på så sätt kan koppla det till andra beteenden.

I motsats till pre-enkäterna fanns inga samband mellan lättirritation och de faktorer som lättirritation tidigare specifikt korrelerade. Inga statistiskt signifikanta samband hittades till lättirritation efter insatsens genomförande. Detta kan tyda på att de deltagande barnen lärt sig hantera sin lättirritation, oberoende av hur många av de tio träffar de deltog i. Till skillnad från pre-enkäterna gick det också att se ett samband mellan nedstämdhet och fysisk aggression. Däremot visade pre-enkäterna ett samband mellan nedstämdhet och lättirritation, något som inte gick att se efter insatsens genomförande (vilket tidigare nämnt). Slutligen fanns heller inga samband mellan handlingsförmåga och övriga beteenden och sinnesstämningar avseende post-enkäterna. rePULSE-metoden kan eventuellt ha haft en positiv inverkan på barnen i fråga om deras handlingsförmåga i samband med typer av aggressivt beteende och andra mer "negativa" sinnesstämningar.

Fortsatta samband även efter insatsens genomförande

Korrelationsanalysen av post-enkäterna visar en del fortsatta samband, det vill säga samband som också gick att se vid analysen av pre-enkäterna. Det går att se ett fortsatt samband mellan

icke fysisk aggression och andra typer av avvikande beteende, aggression kopplat till frågor i enkätdelen "*Tankar om aggression*", tankar om fysisk aggression, tankar om verbal aggression samt våld och ilska i barnens miljö. Att sambanden finns kvar även efter insatsens genomförande behöver dock inte innebära att metoden alternativt har eller inte har inneburit en viss förändring hos deltagarna. Det kan finnas flera anledningar till ett fortsatt synligt samband och det kan därför vara svårt att specificera exakt vad det beror på.

Andra typer av avvikande beteende uppvisar också det ett fortsatt samband med icke fysisk aggressivitet, ett starkt samband med både aggression kopplat till enkät-delen "*Tankar om aggression*" och tankar om fysisk aggression och ett något svagare men ändå tillräckligt starkt samband med tankar om verbal aggression. Ett aggressivt beteende och en hos barnen mer aggressiv inställning i allmänhet kopplat till enkätdelen "*Tankar om aggression*" uppvisar i post-enkäterna ett samband med icke fysisk aggression, ett starkt samband till andra avvikande beteenden och tankar om fysisk aggression och tankar om verbal aggression. Detta kan exempelvis innebära att barnen som har en mer accepterande inställning till olika former av aggressivt beteende och till våld och aggressivt språk, också uppvisar andra former av destruktiva beteenden som icke-fysisk aggression, tankar om verbal aggression och andra typer av avvikande beteende. Det pekar återigen på att barn som på något sätt är aggressiva i sitt beteende ofta också uppvisar andra, liknande typer av beteenden. Det skulle antagligen därför vara mindre lätt att hitta ett barn som enbart är fysiskt aggressiv eller verbalt aggressiv eller till exempel nedstämd eller har brist på handlingsförmåga utan att denne också uppvisar andra former av negativt beteende. Det kan eventuellt handla om kedjereaktioner där ett visst beteende exempelvis leder till andra liknande former av beteende, sätt och inställning.

Tankar om fysisk aggression kunde i analysen av post-enkäterna fortfarande uppvisa en korrelation, ett samband, med icke fysiskt våld, en starkare korrelation än i mätningen av pre-enkäterna med annat avvikande beteende, fortsatt korrelation med aggression kopplat till enkätdelen "*Tankar om aggression*", tankar om verbal aggression samt post-mätningen av aggression kopplat till våld och ilska i barnens miljö. Det gick också att se ett fortsatt samband mellan tankar om fysisk aggression och icke fysisk aggression, ett starkare samband med annat avvikande beteende än i mätningen av pre-enkäterna vilket kan peka på att barnen till högre grad samtycker i detta än vid mätningen före insatsens genomförande, samt ett samband med aggression kopplat till de specifika frågorna i *Tankar om aggression*-delen. Fysiska aggression generellt uppvisade också ett samband med tankar om verbal aggression. Detta kan peka på att barn som upplever våld och ilska i sin närmiljö också uppvisar ett mer aggressivt beteende själva, att det kan finnas ett samband mellan barnets miljö och dennes beteende.

Tankar om verbal aggression kunde i mätningen av post-enkäterna uppvisa ett samband med icke fysisk aggression, något som däremot inte kunde ses i mätningen av pre-enkäterna. Fortfarande kan däremot ett samband ses mellan tankar om verbal aggression och annat avvikande beteende, aggression (*Tankar om aggression*-frågorna) samt tankar om fysisk aggression. Det går därmed att se att barn som exempelvis uppvisar en form av verbal aggression också kan tendera att utöva icke fysisk aggression, men kanske inte är lika fysiskt aggressiva. Dessa barn kan må hända ha en mer accepterande inställning till aggression med tanke på sambandet mellan tankar om verbal aggression och enkätdelen "*Tankar om*

aggression”, men dessa frågor är också mer generella i sin utformning och beskriver olika scenarier på mer allmän nivå. Dessa barn skulle kanske inte lika lätt vara fysiskt aggressiva men däremot eventuellt ha en större acceptans för aggressivitet i verbal form.

Det gick inte att hitta något samband mellan lättirritation och nedstämdhet vilket gjordes i mätningen av pre-enkäterna. Aggression kopplat till våld och ilska i barnets miljö, med barnet som både offer och förövare, uppvisade i post-enkäterna ett samband med icke fysisk aggression och nedstämdhet, vilket också kunde ses i analysen av pre-enkäterna. Detta kan vara exempel på att en miljö innehållandes våld och ilska fortfarande också kan ha en påverkan på barnen i sådan miljö och på deras sinnesstämning. Att barn skulle bli nedstämda och uppvisa en icke fysisk aggression som ett led av en egen miljö kantad av våld och ilska verkar dock inte helt omöjligt. Analysen av post-enkäterna visade också ett samband mellan våld och ilska i barnens miljö och rationell aggression, annat avvikande beteende, aggression kopplat till enkätdelen *”Tankar om aggression”* samt tankar om fysisk aggression.

Ovan gavs exempel på samband som gick att se i analysen av post-enkäterna men som inte kunde ses bland pre-enkäterna. I motsats till pre-enkäterna kunde barnens post-enkäter uppvisa ett samband mellan nedstämdhet och fysisk aggression samt också ett samband med de aggressionsfrågor kopplade till våld och ilska i barnets miljö med barnet som både offer och förövare. Detta kan återigen vara ett tecken på att det kan finnas ett samband mellan barnets psykiska hälsa och ett eventuellt aggressivt beteende. Barnens situation hemma och i relation till deras kompisar, med inslag av våld och ilska, kan möjligtvis ha också påverka hur de mår och leda till ett mer aggressivt utåtagerande. Analysen av post-enkäterna visade inga samband mellan handlingsförmåga och övriga typer av sinnesstämning eller aggressivt beteende, något som däremot kunde ses i analysen av pre-enkäterna insamlade före metodens påbörjan.

Tabell 6. Korrelationsvärden för alla summavariabler kopplade till barnens beteenden och sinnesstämming (efter avslutad insats).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1. Fysisk aggression										.769***	
2. Icke fysisk aggression				.867**	.819***	.803***	.744**	.795***			
3. Rationell aggression								.573**			
4. Annat avvikande beteende		.867***			.938***	.932***	.721**	.720***			
5. Tankar om aggression		.819***		.938***		.946***	.847***	.632**			
6. Tankar om fysisk aggression		.803***		.932***	.946***		.630**	.647**			
7. Tankar om verbal aggression		.744**		.721**	.847***	.630**					
8. Våld och ilska i barnets miljö		.795**	.573**	.720***	.632**	.647**				.491*	
9. Lättirritation											
10. Nedstämdhet	.769***							.491*			

11. Handlingsförmåga											
1) Fysisk aggression, 2) Icke-fysisk aggression, 3) Rationell aggression, 4) Annat avvikande beteende, 5) Tankar om aggressivitet, 6) Tankar om fysisk aggression, 7) Tankar om verbal aggression, 9) Våld och ilska i barnets miljö, 10) Nedstämdhet, 11) Handlingsförmåga.											

***. Korrelationen är signifikant på .000-nivån.

** . Korrelationen är signifikant på .001-nivån.

* . Korrelationen är signifikant på .005-nivån.

Diskussion

Nedan följer en diskussionsdel kring utvärderingen och dess resultat uppdelad i tre underrubriker; Resultat, Undersökningens begränsningar samt Rekommendationer för framtiden.

Resultat

Utifrån de resultat som denna utvärdering har resulterat i går det att säga flera saker om de delaktiga barnen och deras inställning till rePULSE samt samband mellan olika former av aggressivitet och andra faktorer. Utifrån undersökningens resultat går det inte att säga att rePULSE-metoden har påverkat dem på det ena eller andra sättet, men det går att prata om samband som kan ses efter analysen av de insamlade enkäterna. Det går också att prata om hur deltagarna ser på metoden.

Majoriteten av barnen kom i kontakt med rePULSE genom deras föräldrar eller genom Elevhälsan. Men det var fem av dem som såg sig själva som den initiala kontakten till metoden, vilket kan ses som någonting positivt då det eventuellt kan vara ett tecken på självinsikt eller i alla fall ett intresse av att delta i en metod som rePULSE. Om en metod som rePULSE implementeras och används kontinuerligt inom skolans värld, kan det också få en större spridning till barnen. En större spridning till barnen kan eventuellt leda till att de själva blir mer medvetna om att metoder som dessa finns och att det går att få hjälp vid problem med impuls kontroll eller med ett inåt-, eller utåtagerande beteende. Majoriteten av barn, föräldrar och pedagoger var positivt inställda till rePULSE innan insatsens genomförande och ansåg att det fanns en motivation till att vara med i metoden. Efter insatsens genomförande sa majoriteten av barnen också att de hade haft nytta av kursen och trodde också att de skulle komma att ha nytta av den i framtiden. Det var bara ett fåtal barn som inte ansåg att kursen var något för dem. Även dessa resultat är positiva då det pekar på en allmänt positiv inställning till rePULSE som metod och att barnen även tror sig kunna ha nytta av den i framtiden. Detta kan vara tecken på att kursens innehåll har varit intressant för barnen och också något som de har tagit till sig. Barnen fick även svara på en fråga kring hur de tyckte att metoden var, efter att de hade deltagit, och deras svar gav ett medelvärde på 3,8403 (max = 5) vilket indikerar en positiv inställning till metoden som sådan. Detta är ett gott betyg då det innebär att de deltagande barnen, vilka svarade på post-enkäten, generellt ställer sig positiva till metoden.

Det gick att se en skillnad angående de frågor som handlade om mobbing, med barnet som både offer och förövare. Pedagogernas enkätsvar indikerade att deras elever utsätter andra barn för mobbing till mindre grad efter insatsens genomförande än vad de gjorde innan. Barnens och föräldrarnas svar visar samma tendenser, men det går inte att konkret säga att så är fallet eftersom dessa resultat inte är statistiskt signifikanta. Om rePULSE skulle ha möjligheten att påverka barnen i frågan om mobbing och att de till lägre grad mobbar andra som ett resultat av deras deltagande i rePULSE-metoden, så är det ett bra verktyg att använda

och som då också borde implementeras till högre grad. I övrigt syntes inga andra statistiskt signifikanta resultat i frågan om mobbing, med barnet som offer eller förövare. Det kan dock vara värt att vidare undersöka vilken effekt en metod som rePULSE kan ha i fråga om barns tendens till mobbing, vare sig det är som offer för mobbing eller förövare av mobbing.

Det finns innehåll i undersökningens resultat som skulle kunna vara en indikation på att barnen har deltagit i rePULSE-metoden och att de eventuellt också har lärt sig något till följd av detta deltagande. Exempel på detta är en högre grad av medvetande i fråga om våld och ilska i deras egen miljö, med dem själva som både offer och förövare, och olika typer av aggressivt beteende och andra sinnesstämningar i relation till detta. Detta är positiva resultat. Förhoppningsvis kan det peka på att rePULSE som tidig insats kan leda till högre medvetande i fråga om allvarliga faktorer som aggression, destruktiva sinnesstämningar samt hur barnen tänker och agerar angående detta. Däremot går det inte att peka på mer specifika och konkreta resultat som ett led av denna utvärdering. Det går exempelvis inte att säga att de deltagande barnen har förändrats konkret efter att ha deltagit i rePULSE-metoden. För detta krävs förmodligen en mer omfattande utvärdering, med mer detaljerade och strukturerade enkäter och med ett högre antal insamlade enkäter. Utvärderingen hade förmodligen behövt vara mer rigorös i sin utformning för att kunna ge mer detaljerade och specifika svar i fråga om effekter och resultat. Det hade exempelvis varit fördelaktigt att ha en kontrollgrupp att jämföra med, detta för att kunna jämföra experimentgrupp och kontrollgrupp samt för att bättre kunna se vilka eventuella effekter en metod som rePULSE kan ha på dess deltagare.

Det går heller inte att se om både barn, föräldrar och pedagoger upplevde en förändring som ett resultat av metoden och att de var överens i denna upplevelse av förändring. Med detta menas att barnen upplevde en förändring i deras beteende kopplat till aggression efter genomförd metod och att exempelvis även barnets föräldrar gjorde det. Det hade varit intressant att se om det skulle vara möjligt att utläsa en sådan enighet kring frågan om förändring, men går alltså inte att göra i denna utvärdering.

Det som också går att se efter analysen av enkäterna är att olika former av aggression och aggressivt beteende i denna utvärdering tycks ha ett samband. Detta kan kopplas till ett av syftena med utvärderingen vilket var att bringa mer kunskap om effektiviteten av tidiga insatser, vilket rePULSE syftar till att vara. Utvärderingens resultat kan bidra till en ökad förståelse av och insikt om vikten av tidiga insatser, det kan hjälpa till att fånga upp barn som inte ännu har utvecklat ett fysiskt aggressivt beteende utan som mer ställer sig positivt till olika typer av aggressivitet. Resultatet av utvärderingen visar att det är sällan som ett barn exempelvis endast uppvisar ett fysiskt aggressivt beteende eller endast ett relationellt aggressivt beteende. Det går också att se ett samband mellan barnens aggressiva beteende samt våld och ilska i barnens miljö. Det verkar heller inte helt omöjligt eller osannolikt att barn som vistas i, och själva blir utsatta för våld och ilska i deras närmiljö, både i hemmet och bland kompisar, också själva lättare tar till sig olika typer av aggressivitet. Forskning visar att det i högre grad går att relatera aggressivitet till familjevåld än till exempel utsatthet/traumatisering av ett bevitnande av denna typ av våld (Calvete & Orue, 2013). Tidigare forskning visar att ungdomar som upplever våld och ilska inom familjens ramar, och blir dåligt behandlade, ofta anammar olika typer av aggressivt beteende. Genom att bevittna och vara ett offer för familjevåld kan dessa ungdomar också utveckla mer dysfunktionella kognitiva

scheman, vilka i sin tur kan leda till ett aggressivt beteende (Calvete & Orue).

Det går också att se ett samband mellan en positiv inställning till aggression mer generellt och ett mer aggressivt beteende hos barnet. Därför är det viktigt att arbeta med, och fånga upp de barn som uppvisar en positiv inställning till aggressivitet samt också fånga upp dem som inte ännu helt har utvecklat det men som visar upp tendenser till en sådan inställning. Det kan då eventuellt vara möjligt att undvika att dessa barn utvecklar ett mer aggressivt beteende som exempelvis ett aggressivt utåtagerande, oavsett verbalt eller fysiskt sådant.

Det gick även att se ett samband mellan tankar om fysisk aggression och icke-fysisk aggression. Detta kan tyda på det som precis sagts; att ett aggressivt beteende kan ta många former.

Det verkar som att aggression och en positiv inställning till olika former av aggression också går hand i hand med andra typer av avvikande beteenden samt mer "negativa" faktorer. Det kan därför vara bra att finna en metod och ett arbetssätt som kan bemöta olika typer av aggressiva beteenden och inställningar hos barn för att på så sätt kunna hjälpa dem. Hamama och Ronen-Shenhav (2013) presenterar en teoretisk modell avseende aggressivt beteende kopplat till individuella skillnader å ena sidan och inre komponenter å andra sidan. Modellen betonar länken mellan komponenterna tankar, känslor/emotioner och beteende och undersöker dessa komponenters förmåga att tillsammans utveckla aggression. Beteende komponenten, vilket innebär aggressiva handlingar, består av fysisk och verbal aggression. Den kognitiva komponenten representerar tankar, och innehåller en negativ och fixerad syn på interpersonella situationer och uppfattningen det inte går att lita på någon att världen är en orättvis, hotfull plats. Den tredje komponenten, den emotionella vilket innebär arga känslor, består av känslomässiga reaktioner på ångest, provokation eller frustration. Fientlighet mot något är en kognitiv respons, ilska är däremot en mer känslomässig respons, men de båda är ändå lika i att de utvecklar eller främjar negativa, anklagande tankar eller tankar kring att skada någon eller något. Till skillnad från fientlighet som är mer varaktigt och som kan vara bestående under en längre tid vara, trots att känslan av ilska har avtagit, har ilska och ett aggressivt beteende en relativt kort varaktighet. Tidigare undersökning av Buss och Perry's teori, visade att fientliga tankar i sin tur kan utveckla arga känslor, vilket senare kan resultera i och stimulera och ge bränsle åt ett fysiskt och verbalt aggressivt beteende.

På grund av dessa anledningar kan det vara bra med en mer omfattande arbetsmetod som täcker in flera aspekter och inte enbart fokuserar på en enda sak; exempelvis aggressivitet, nedstämdhet, impuls kontroll eller mobbing. Det är även viktigt att ta personens omgivande miljö i beaktande, att inte bara se till barnet och dennes beteende. Att också titta på hem-, och skolmiljö och barnets umgängeskrets för att på kunna ta fasta på ytterligare faktorer som kan ha påverkan och inverkan på barnets beteende. Forskning kring barn och ungdomar och deras beteende har länge fokuserat på och uppmärksammat miljön kring dessa individer. Olika faktorer kan ha inverkan på barn och ungdomars beteende såsom mer familjerelaterade sådana i form av skilsmässor, föräldrars egna problem, social och ekonomisk situation. Men det finns också andra faktorer som spelar in så som barnet/ungdomens umgängeskrets och denna krets värderingar och beteende, men även den omgivande miljön som faktiskt också kan ha en inverkan på individens psykiska hälsa och beteende (Stiffman, Hadley-Ives, Elze, Johnson & Doré, 1999).

Som ett resultat av arbetet med denna utvärdering har dessa tankar väckts i fråga om fördelarna med ett verktyg, ett arbetsredskap, för som i detta fall arbeta med barn med bristande impuls kontroll. Det upplevs också som ett bra alternativ att kunna erbjuda dessa verktyg inom exempelvis skolans värld. Detta för att fånga upp de barn som inte ännu har utvecklat ett destruktivt eller uppseendeväckande beteende vilket medfört att de fått hjälp via andra kanaler, utan de barn som ännu ligger på ett tidigare stadie i utvecklingsfasen. Genom ett verktyg/arbetsredskap som exempelvis repULSE skapa möjligheter för att fånga upp och hjälpa dessa barn innan de befinner sig i en mer omfattande problematik. En tidig insats, som exempelvis rePULSE-metoden, kan därför vara bra som ett förebyggande verktyg. På grund av ovan nämnda skäl är det också bra att metoder som rePULSE finns representerat på skolor och i andra verksamheter där barn befinner sig på daglig basis och där de möter personer vilka de känner och förhoppningsvis också känner tillit för.

Undersökningens begränsningar

Det bör nämnas att denna utvärdering antagligen hade påverkats och också sett något annorlunda ut om antalet insamlade enkäter hade varit högre i antal. Det antal insamlade enkäter har gjort det svårare att genomföra en fullständig analys och på så sätt begränsat resultaten som utvärderingen genererat i. Det bör också betonas att de resultat som utvärderingen resulterat i är på grupp nivå och inte på individ nivå. Detta innebär att det inte går att säga någonting om specifika individer som ett resultat av utvärderingen utan att resultaten mer pekar på deltagarna som en grupp. Det hade troligen varit lättare att generera fler, och kanske även fler statistisk signifikanta, resultat om antalet insamlade enkäter från både barn, föräldrar och pedagoger varit fler i antal. Efter avslutad enkätinsamling var det endast för 4 av de deltagande barnen som både pre-, och postenkäter samlats in från alla tre grupper (barn/föräldrar/pedagoger). Detta kan eventuellt ha påverkat utvärderingens resultat. Att samla in både pre-, och postenkäter från så många deltagare som möjligt hade naturligtvis varit önskvärt för att bättre kunna utläsa vilken inverkan metoden haft på de deltagande barnen. Det måste också påpekas att det hade varit oerhört intressant att bättre kunna se och redogöra för vilken effekt rePULSE-metoden kan ha på dess deltagare. Att göra det är i nuläget svårt bland annat på grund av det låga antalet av ifyllda enkäter. Vad det låga antalet ifyllda enkäter beror på är svårt att peka på. Alla deltagare informerades om att de själva fick välja vad och hur mycket de ville fylla i avseende enkäterna och detta kan eventuellt vara en orsak till det relativt låga antal insamlade enkäter. Detta kan bara spekuleras i då de som valde att inte fylla i någon enkät inte tillfrågades om orsaken till detta val. Insamlingen av enkäter hanterades av utvärderingens delaktiga personal (personer från Team Agera) från de tre deltagande skolorna; Lunnevi, Backen och Centralskolan, under ansvar och överseende av Mattias Ymefors från Team Agera.

Syftet med denna utvärdering var att utvärdera vilka samband som kan ses i fråga om de deltagande barnens olika typer av beteenden och om dessa samband är ett eventuellt resultat av deras deltagande i rePULSE-metoden. Personalen på de tre deltagande skolorna önskade ytterligare redskap och verktyg för att kunna hjälpa barn med bristande impuls kontroll och såg rePULSE som ett alternativ till att göra detta. Med tanke på det relativt låga antal

insamlade enkäter är det svårt att precisera vilka specifika effekter rePULSE-metoden har haft på de deltagande barnen. Det var en relativt lika fördelning av kön bland de deltagande barnen (18 pojkar/16 flickor) vilket är positivt då utvärderingen i fråga inte har någon sned könsfördelning. Det är också en relativt stor spridning bland de deltagande barnen i avseendet ålder. Detta är en aspekt vars fördel eller nackdel kan diskuteras. Det kan vara positivt med en stor spridning bland ålder, men eventuellt hade utvärderingen också kunnat dra nytta av en mer snäv åldersfördelning eftersom det kan finnas olika saker intressanta att undersöka beroende på vilken ålder deltagarna är i. Som en första utvärdering av metoden kan det vara positivt med ett brett åldersspann för att på så sätt erhålla så många perspektiv som möjligt på metoden i fråga. Skulle ytterligare utvärderingar av metoden göras hade en snävare åldersfördelning kanske varit att föredra. Det hade också varit möjligt att dela in en sådan utvärdering i fler delar. Delar vilka då kan undersöka de olika ålderskategorierna för att på så sätt kunna fokusera och specificera frågorna för aktuella åldersgrupp.

Som kommentar och förslag till denna utvärdering hade det varit intressant om även intervjuer hade gjorts med de deltagande parterna. En enkätundersökning i kombination med exempelvis intervjuer hade kunnat ge ett mer omfattande material, vilket hade kunnat ge en varierad bild av upplevelsen av metoden och dess eventuella effekt på deltagarna. Genom intervjuer går det att erhålla en djupare och mer detaljerad insikt och uppfattning om deltagarnas syn. I detta fall kring rePULSE-metoden som insats, hos både barn, föräldrar och pedagoger, om vilka effekter de själva anser att insatsen har haft och hur föräldrar och pedagoger ser på deras barn/elevs möjlighet till att delta i rePULSE-metoden. Genom att som komplement använda sig av intervjuer i syfte att utvärdera metoden hade ytterligare och värdefull information kring insatsen kunnat erhållas. Information som hade kunnat ligga till grund för en mer djupgående utvärdering som hade kunnat bidra till en eventuell utveckling av metoden, för att exempelvis anpassa den till skolans värld. En anpassning av metoden hade kunnat förbättra dess komparabilitet som ett verktyg i skolans värld som en tidig insats, precis som de tre skolorna i Grästorp uttryckte att de önskade. Ett verktyg som kan användas som en tidig insats för arbete med bristande impuls kontroll då detta är något de saknat. Att hitta ett verktyg eller ett redskap som de kan använda i sin dagliga verksamhet för att hjälpa barn med en upplevd problematik i någon form. Att fånga upp barnen i ett tidigare skede och med hjälp av rePULSE-metoden som en tidig insats, och av utbildad och inom metoden kompetent personal på skolan, undvika att de hamnar i ett mer omfattande problematiskt beteende.

Som sista punkt bör nämnas att det också hade varit intressant att genomföra en uppföljning senare i tid. Detta för att se om de genererade resultaten och den eventuella inverkan på barnen är bestående samt vilken effekt rePULSE-metoden som insats har över tid. För detta hade det dock varit fördelaktigt om denna utvärdering hade kunnat visa på fler signifikanta effekter som ett led av rePULSE-metoden som tidig insats, då de genererade resultaten i detta fall är något bristfälliga som ett led av tidigare diskuterade orsaker.

Rekommendationer för framtiden

Ytterligare utvärdering av rePULSE-metoden bör genomföras för att undersöka om den är en

lämplig metod att använda som intervention i skolans värld i syfte att förebygga problem med bristande impuls kontroll samt ett mer inåt-, eller utåtagerande beteende hos barn och ungdomar. Detta har mycket att göra med att denna utvärdering inte har kunnat belysa ett fullvärdigt resultat, med anledning av tidigare nämnda skäl. Utvärderingen pekar på att metoden har potential att kunna fungera som en effektiv insats att använda i skolans värld. Det skulle vara väldigt positivt om skolorna kunde erbjuda en metod för att ge stöd åt barn som upplever en tendens till problem med impuls kontroll och/eller ett inåt-, eller utåtagerande beteende. Men för att undersöka hur effektiv metoden kan vara som en intervention i skolan och för att kunna peka på och specificera dess kvalifikationer och kapacitet, hade ytterligare utvärderingar av den som just en tidig insats behövs genomföras. Det hade då varit fördelaktigt med både en kontrollgrupp och en experimentgrupp (som ovan nämnts) samt både pre-, och posttest. Detta hade gett bättre förutsättningar för att bättre kunna jämföra resultat från före och efter insatsens genomförande men också för att bättre kunna tydliggöra insatsens eventuella resultat.

Om, och i sådana fall när, metoden implementeras i skolan vore det fördelaktigt att försöka få de deltagande barnen/ungdomarna att genomföra alla tio träffar. Detta för att på så sätt garantera att de får med sig metodens hela innehåll. Genom att göra detta kan chanserna till en så god inverkan som möjligt på deltagarna ökas och metoden kan därmed förhoppningsvis ge bästa möjliga resultat på dess deltagare. Eftersom de tio träffarna har olika innehåll och belyser olika aspekter, viktiga för hantering av impuls kontroll och inåt-, och utåtvända beteenden, är det också viktigt att deltagarna tar del av innehållet för att lära sig så mycket som möjligt som kan vara av vikt för metoden som en tidig insats. Det vore förmodligen också bra att fundera kring frekvensen på de tio träffarna. Om det går allt för lång tid mellan träffarna kan det hända att deltagarna hoppar av eller glömmer metodens innehåll. Blir det å andra sidan allt för frekvent, låt säga exempelvis två träffar i veckan, är det risk för att deltagarna får för mycket information, ny information, på väldigt kort tid och att det därför kan vara svårt att ta till sig av metodens innehåll. Det bör därför göras ett avvägande för med vilken frekvens metodens tio träffar ska genomföras. Eventuellt skulle det också kunna vara bra med en för varje deltagare anpassad frekvensnivå. Varje deltagare är olika, deltagarna är olika individer, och det är något som kan påverka i vilken takt de kan ta till sig av ny information. Att instruktören i metoden och aktuell deltagare tillsammans utformar och planerar metodens utformning för att på så sätt nå bästa möjliga resultat för den specifika deltagaren.

Det kan också vara bra att överväga att hålla metoden i skolans lokaler, så att metoden finns nära till hands för de barn och ungdomar som ska vara delaktiga i den. Eftersom tanken med utvärderingen var att kunna erbjuda en insats i skolan, med personer som deltagarna redan känner väl, kan det vara bra att också i framtiden ta hänsyn till detta. Att införa metoden som en tidig insats genom skolan, men med exempelvis nya personer och i nya lokaler, kan minska tryggheten hos deltagarna och på så sätt påverka metodens inverkan och effekt än om den genomförs med personer och platser sedan tidigare kända för deltagarna. Att helt enkelt erbjuda så mycket trygghet och igen kännedom som möjligt för deltagarna eftersom metoden i sig är ny och då den behandlar ett för många känsligt och problematiskt område.

rePULSE har potential att fungera väl som en tidig insats vilken kan implementeras i skolans värld. Att erbjuda en metod till barnen för att hjälpa dem med ett ibland problematiskt beteende och att göra det i skolan, innan problem utvecklats i allt för omfattande grad, är en mycket god idé. Att fånga upp barn vilka ännu inte har så stora problem att de stöttas och får hjälp av andra instanser såsom BUP eller Socialtjänst, kan eventuellt reducera vissa barns lidande och få dem på andra banor, innan deras problem med impuls kontroll blir allt för problematiskt. Det är dock viktigt att ta hänsyn till vissa aspekter för att rePULSE-metoden som tidig insats ska bli så välfungerande som möjligt. Att noggrant planera och strukturera upp hur metoden ska implementeras och vilka ur personalen på den aktuella skolan som ska arbeta med den. Att också utbilda personalen i metoden och ge dem tillräckligt med tid och utrymme för att aktivt kunna arbeta med deltagande barn och ungdomar och ge dem stöd i metoden på bästa möjliga sätt. En viktig aspekt för att rePULSE-metoden ska falla väl ut som tidig insats är ett förberedande arbete med den innan den implementeras och används på skolorna. Genom att göra detta kan trygghet och stöd erbjudas de barn och ungdomar som på något sätt behöver hjälp med att aktivt arbeta med deras beteende.

Referenser

- Calvete, E., & Orue, I. (2013). Cognitive Mechanisms of the transmission of violence: Exploring gender differences among adolescents exposed to family violence. *Journal of Family Violence, 28*, 73-84.
- Grästorps kommun. (2012). *Ansökan om ekonomiskt stöd BRÅ*.
- Halperin, J. M., Newcorn, H., Matier, K., Bedi, G., Hall, S., & Sharma, V. (1995). Impulsivity and the initiation of fights in children with disruptive behavior disorders. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 36*(7), 1199-1211.
- Hamama, L., & Ronen-Shenhav, A. (2013). The role of developmental features, environmental crisis, and personal resources (self-control and social support, in adolescents' aggressive behavior. *Aggression and Violent Behavior, 18*(1), 26-31.
- Huesmann, L. R., & Guerra, N. G. (1997). Children's normative beliefs about aggression and aggressive behaviour. *Journal of Personality and Social Psychology, 72*, 408-419.
- Juni, S. (2010). Conceptualizing Psychopathy: A Psychodynamic Approach. *Journal of Aggression, Maltreatment and Trauma, 19*, 777-800.
- Peach, H. D., & Gaultney, J. F. (2013). Sleep, impulse control, and sensation-seeking predict delinquent behavior in adolescents, emerging Adults, and adults. *Journal of Adolescent Health, 53*, 293-299.
- rePULSE. (2012) Arbetsbok: *rePULSE GRUND 2-2012*.
- rePULSE® Styr dina impulser. (2013). *rePULSE-metoden*. Hämtad 2015-03-02 från <http://www.repulse.se/repulse-metoden-3>.
- rePULSE® Styr dina impulser. (2013). *Om oss- verksamhet*. Hämtad 2015-03-02 från <http://www.repulse.se/verksamhet-2/gunilla-dobrin>.
- rePULSE® Styr dina impulser. (2013). *Vill du ha hjälp?* Hämtad 2015-03-02 från <http://www.repulse.se/vill-du-ha-hjalp-2>.
- rePULSE® Styr dina impulser. (2013). *Utvärderingar*. Hämtad 2015-06-30 från <http://www.repulse.se/repulse-metoden-3/referenser/utvarderingar>.
- Reynolds, E. K., Schreiber, W. M., Geisel, K., MacPherson, L., Ernst, M., & Lejuez, C. W. (2013). Influence of social stress on risk-taking behavior in adolescents. *Journal of Anxiety Disorders, 27*(3), 272-277.
- Stiffman, A. R., Hadley-Ives, E., Elze, D., Johnson, S., & Doré, P. (1999). Impact of environment on adolescent mental health and behavior: Structural equation modeling. *Journal of Orthopsychiatry, 69*(1), 73-86.

Vetenskapsrådet. Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning. Hämtad 2015-03-17 från <http://www.codex.vr.se/texts/HSFR.pdf>.

Bilagor

Enkätfrågornas uppdelning i faktorer

Enkäter samlades in från barn, föräldrar och pedagoger både före metodens påbörjan och efter dess avslut. Frågorna har sedan delats in i specifika grupperingar för att underlätta analysarbetet av enkäterna i SPSS. Inte alla frågor har ställts till både barn, föräldrar och pedagoger utan enkäterna är något varierade i dess utformning. Det är heller inte alla frågor som ställts i både pre-, och postenkäten utan även detta kan variera.

Enkäternas frågor har delats in i femton olika grupperingar: 1) Kontakt och relation, 2) Inställning kursen, 3) Fysisk aggression, 4) Icke-fysisk aggression, 5) Relationell aggression, 6) Annat avvikande beteende, 7) Förövare mobbing, 8) Offer mobbing, 9) Lättirriterad, 10) Nedstämdhet, 11) Handlingsförmåga, 12) Våld och ilska i barnens miljö, 13) Tankar om aggression, 14) Tankar om fysisk aggression samt 15) Tankar om verbal aggression.

- 1) **Kontakt och relation.** Barnen tillfrågades hur de hade kommit i kontakt med rePULSE. Frågan hade 5 svarsalternativ, varav ett öppet svarsalternativ (Annan person). Pedagogerna tillfrågades hur de tyckte att samarbete med elevens mamma och pappa fungerade och skulle svara med hjälp av en sex gradig skala (0 = har ingen kontakt och 5 = mycket bra).

Barn:

- Hur fick du kontakt med rePULSE?

Pedagoger:

- Hur bra tycker du att samarbetet med elevens mamma är?
- Hur bra tycker du att samarbetet med elevens pappa är?

- 2) **Inställning kursen.** Fem frågor, på en femgradig skala (1= tar helt avstånd och 5 = Instämmer helt) ställdes till barnen. Endast en fråga ställdes till föräldrar och pedagoger.

Barn:

- Jag är motiverad att gå kursen.
- Jag går kursen för att jag hört att andra blivit hjälpta.
- Jag forskar med någon jag känner till.
- Jag kan gå kursen i skolans lokaler och slipper gå någon annanstans.
- Det är viktigt att gå kursen med någon av samma kön.

Föräldrar/Pedagoger:

- Mitt barn/min elev är motiverad att gå kursen

- 3) **Fysisk aggression.** Dessa 8 frågor är hämtade ur enkätdelen "Beteende frekvens skala" och ställdes till både barn, föräldrar och pedagoger. Frågorna besvaras med en sex gradig skala (0 = aldrig och 6 = 20 eller fler (antal gånger barnet gör beteendet)).

Barn/föräldrar/pedagoger:

- Kastat något på någon för att skada honom/henne.
- Varit i ett slagsmål, då någon blivit slagen.
- Hotat skada en lärare.
- Knuffat ett annat barn.
- Hotat någon med ett vapen (träklubba, kniv, sten, etc.).
- Slagit eller dunkat till ett annat barn.
- Varit i slagsmål då du/barnet/eleven blivit skadad så att du/barnet/eleven har blivit tvungen att bli vårdad av läkare eller sköterska.
- Hotat med att fysiskt slå eller skada något annat barn.

- 4) **Icke-fysisk aggression.** Sex frågor med en sex gradig skala (0 = aldrig och 6 = 20 eller fler). Hämtade från enkätdelen "Beteende frekvens skala".

Barn/föräldrar/pedagoger:

- Startat ett slagsmål mellan andra människor.
- Pratat illa om någons familj.
- Retat någon för att göra dem arga.
- Sagt något nedvärderande direkt till någon.
- Tittat på någon på ett elakt sätt.
- Retat någon.

- 5) **Relationell aggression.** Sex frågor med en sex gradig skala (0 = aldrig och 6 = 20 eller fler). Hämtade från enkätdelen "Beteende frekvens skala". Frågorna syftar på om barnet har gjort följande.

Barn/föräldrar/pedagoger:

- Inte låtit en klasskamrat vara med i kompisgruppen för att du varit arg på henne/honom.
- Sagt till ett annat barn att du inte gillar dem, om de inte gör det som du säger till dem att göra.
- Försökt hindra andra från att tycka om ett annat barn genom att säga taskiga saker om henne/honom.
- Spridit falska rykten om någon (sagt saker om någon till andra som inte är sant).
- Med flit lämnat ett annat barn utanför när det varit tid att göra en aktivitet.
- Sagt saker om en annan elev för att få andra att skratta.

- 6) **Annat avvikande beteende.** Elva frågor med en sex gradig skala (0 = aldrig och 6 = 20 eller fler) också hämtad från enkätdelen "Beteende frekvens skala". Frågorna syftar på om barnet har gjort följande.

Barn/föräldrar/pedagoger:

- Varit avstängd från skolan.
- Struntat i skolan för att du känt dig osäker i skolan eller på din väg till/från skolan.
- Stulit något från en annan elev.
- Smitit in någonstans utan att betala, såsom bio, buss eller tunnelbana.
- Rökt cigaretter.
- Retat någon för att göra dem arga.
- Skolkat från skolan.
- Fuskat på ett prov eller test i skolan.
- Tagit något från en affär utan att betala för det (snattat).
- Skrivit saker eller sprayat färg på väggar eller trottoarer eller bilar (klottrat) där man inte får.
- Förstört saker på skolan eller annan egendom som ej tillhör dig.

- 7) **Förövare mobbing.** En fråga med en femgradig skala (1= tar helt avstånd och 5 instämmer helt) ställdes till barn, föräldrar och pedagoger i fråga om barnet utsatt ett annat barn för mobbing.

Barn/föräldrar/pedagoger:

- Jag/mitt barn/min elev har utsatt ett annat barn för mobbing.

- 8) **Offer mobbing.** En fråga med en femgradig skala (1= tar helt avstånd och 5 = instämmer helt) ställdes till barn, föräldrar och pedagoger i fråga om barnet har varit utsatt för mobbing.

Barn/föräldrar/pedagoger:

- Jag/mitt barn/min elev har varit utsatt för mobbing.

- 9) **Lättirriterad.** Tre frågor med en femgradig skala (1= tar helt avstånd och 5 = instämmer helt) ställdes till barnen angående förmåga att bli irriterad. Två frågor, med samma skala, ställdes till pedagogerna angående deras elevs förmåga till irritation.

Barn:

- Jag har lätt för att bli arg.
- Jag hamnar ofta i konflikt med mina kompisar och skulle vilja lära mig hur jag kan göra annorlunda.
- Jag har lätt för att bli förargad eller irriterad.

Pedagoger:

- Min elev har lätt för att bli arg.
- Min elev har lätt för att bli förargad eller irriterad.

10) **Nedstämdhet.** Sex frågor med en femgradig skala (1= tar helt avstånd och 5 = instämmer helt) relaterade till nedstämdhet ställdes till barnen. Fem frågor med samma inriktning och skala ställdes till föräldrar och pedagoger.

Barn:

- Jag är ibland deprimerad.
- Jag har lätt för att bli ledsen.
- Jag känner mig utanför eller att jag inte passar in.
- Jag känner mig ointresserad av det mesta.
- Jag har brist på självförtroende.
- Jag känner mig ensam.

Föräldrar/Pedagoger:

- Mitt barn/min elev har lätt för att bli ledsen.
- Mitt barn/min elev känner sig utanför eller att han/hon inte passar in.
- Mitt barn/min elev känner sig ointresserad av det mesta.
- Mitt barn/min elev har brist på självförtroende.
- Mitt barn/min elev känner sig ensam.

11) **Handlingsförmåga.** Tio frågor med en femgradig skala (1= tar helt avstånd och 5 = instämmer helt) ställdes angående barnens handlingsförmåga. Alla frågor, utom "Jag är bra på att veta vad jag känner" ställdes även till föräldrar/pedagog.

Barn:

- Jag är bra på att veta vad jag känner.

Barn/föräldrar/pedagoger:

- Jag är bra på att förstå andras känslor.
- Jag är bra på att motivera mig själv att göra saker.
- Jag är bra på att kontrollera mig själv när jag upprörd.
- Jag är bra på att komma överens med andra människor.
- Jag är bra på att ha bra relationer med kompisar.
- Jag är bra på att koncentrera mig på en uppgift.
- Jag är bra på att stå emot frestelser.
- Jag är bra på att kontrollera mina impulser.
- Jag är bra på att se konsekvenserna av mitt beteende.

12) **Våld och ilska i barnens miljö.** Fyra frågor med en femgradig skala (1= tar helt avstånd och 5 = instämmer helt) ställdes till barn, föräldrar och pedagoger avseende våld och ilska i barnens miljö.

Barn/föräldrar/pedagoger:

- Jag/mitt barn/min elev har kompisar omkring mig/sig som är aggressiva (slåss, bråkar) i skolan och/eller på fritiden.

- Jag/mitt barn/min elev träffar ofta på aggressiva personer.
- Det har hänt att jag har slagit någon i min familj (riktat till personen som svarar på enkäten).
- Det har hänt att jag blivit slagen av någon i min familj. (riktat till personen som svarar på enkäten).

13) **Tankar om aggression.** Enkätdelen "Tankar om aggression" ställde 20 frågor med en fyrgradig skala (0 = helt fel och 3 = helt ok) till barnen både före och efter insatsen.

Barn:

Tänk dig att en pojke säger något elakt till en annan pojke som heter John.

- Tycker du det är ok för John att skrika åt honom?
- Tycker du det är ok för John att slå honom?

Tänk dig att en pojke säger något elakt till en flicka.

- Tycker du det är fel om flickan skriker åt pojken?
- Tycker du att det är fel om flickan slår pojken?

Tänk dig att en flicka säger något elakt till en annan flicka som heter Mary.

- Tycker du det är ok för Mary att skrika åt henne?
- Tycker du det är ok för Mary att slå henne?

Tänk dig att en flicka säger något elakt till en pojke.

- Tycker du att det är fel om pojken skriker åt flickan?
- Tycker du att det är fel om pojken slår flickan?

Tänk dig att en pojke slår en annan pojke, John.

- Tycker du att det är fel om John slår tillbaka?

Tänk dig att en pojke slår en flicka.

- Tycker du att det är ok om flickan slår tillbaka?

Tänk dig att en flicka slår en annan flicka, Mary.

- Tycker du att det är fel om Mary slår tillbaka?

Tänk dig att en flicka slår en pojke.

- Tycker du att det är fel om pojken slår tillbaka?

- Överlag, är det fel att slå andra människor?

- Om man är arg, är det ok att säga elaka saker till andra människor?

- Överlag, är det ok att skrika åt andra och att säga elaka saker?

- Det är vanligtvis ok att knuffa och putta andra människor om man är arg?

- Det är fel att prata illa om andra människor?

- Det är fel att låta sin ilska gå ut över andra genom att säga elaka saker då man är

arg?

- Överlag, är det fel att hamna i fysiska slagsmål med andra?
- Överlag, är det fel att låta sin ilska gå ut över andra genom att använda våld?

14) **Tankar om fysisk aggression.** Tolv frågor hämtade ur enkätdelen ”*Tankar om aggression*” (som beskrivs ovan) användes för att fråga barnen om fysisk aggression mer generellt.

Barn:

- Tycker du det är ok för John att slå honom?
- Tycker du att det är fel om flickan slår pojken?
- Tycker du det är ok för Mary att slå henne?
- Tycker du att det är fel om pojken slår flickan?
- Tycker du att det är ok om flickan slår tillbaka?
- Tycker du att det är fel om Mary slår tillbaka?
- Tycker du att det är fel om pojken slår tillbaka?
- Överlag, är det fel att slå andra människor?
- Det är vanligtvis ok att knuffa och putta andra människor om man är arg?
- Överlag, är det fel att hamna i fysiska slagsmål med andra?
- Överlag, är det fel att låta sin ilska gå ut över andra genom att använda våld?

15) **Tankar om verbal aggression.** Åtta frågor vilka också hämtades ur enkätdelen ”*Tankar om aggression*” ställdes till barnen angående verbal aggression.

Barn:

- Tycker du det är ok för John att skrika åt honom?
- Tycker du det är fel om flickan skriker åt pojken?
- Tycker du det är ok för Mary att skrika åt henne?
- Tycker du att det är fel om pojken skriker åt flickan?
- Om man är arg, är det ok att säga elaka saker till andra människor?
- Överlag, är det ok att skrika åt andra och att säga elaka saker?
- Det är fel att prata illa om andra människor?
- Det är fel att låta sin ilska gå ut över andra genom att säga elaka saker då man är arg?